Základná škola s materskou školou Trnava, Námestie SUT 15

Inovovaný Školský vzdelávací program

Predkladateľ:
Názov školy : **Základná škola s materskou školou, Nám. Slov. uč. tovarišstva 15, Trnava**
Adresa: **Námestie Slovenského učeného tovarišstva 15, 917 01 Trnava**
IČO: **36080772**
Riaditeľ školy: **Mgr. Žofia Halásová**
Koordinátor pre tvorbu ŠkVP: **Mgr.Viera Andrisová**
Ďalšie kontakty: **skola@zssuttt.edu.sk, 033/3236930**

Charakteristika školy:
Typ školy: **plnoorganizovaná škola**
Počet ročníkov: **9**
Počet tried: **32**
Počet žiakov: **756**
Vyučovací jazyk: **slovenský**
Študijná forma: **denná**
Druh školy: **štátna**
Kód odboru: **ISCED 1 + ISCED 2**
Názov odboru a stupeň vzdelania: **Primárne vzdelávanie + Nižšie stredné vzdelávanie**

Zriaďovateľ: **Mesto Trnava**
Názov: **Mestský úrad Trnava**
Adresa: **Trnava, Trhová 2, 917 00**

Platnosť dokumentu:

Dátum aktualizácie	Školský rok	Dôvod zmeny	Platnosť od	Podpis riaditeľa
16.09.2015	2015/2016	Zavedenie iŠkVP v 1. a 5. ročníku, uvedený dokument platí v 1. a 5. ročníku v šk. r. 2015/2016	01.09.2015	
31.08.2016	2016/2017	Doplnenie a aktualizácia iŠkVP, uvedený dokument platí v 1., 2., 5. a 6.ročníku v šk. r. 2016/2017	01.09.2016	
31.08.2017	2017/2018	Doplnenie a aktualizácia iŠkVP, uvedený dokument platí v 1.-3. a 5.-7.ročníku v šk. r. 2017/2018	01.09.2017	
31.08.2018	2018/2019	Doplnenie a aktualizácia iŠkVP, uvedený dokument platí v 1.-8.ročníku v šk. r. 2018/2019	01.09.2018	
31.08.2019	2019/2020	Doplnenie a aktualizácia iŠkVP, uvedený dokument platí v 1.-9.ročníku v šk. r. 2019/2020	01.09.2019	
31.08.2020	2020/2021	Doplnenie a aktualizácia iŠkVP, uvedený dokument platí v 1.-9.ročníku v šk. r. 2020/2021	01.09.2020	

ŠkVP bol prerokovaný:

- v pedagogickej rade: 16.09.2020
- v rade školy: október 2020

Základná škola s materskou školou Trnava, Námestie SUT 15

Obsah:

I. Všeobecné ciele výchovy a vzdelávania 5
II. Stupeň vzdelania 6
III. Zameranie školy 7
III.1. Profilácia školy 7
III.2. Profil absolventa 8
IV. Dĺžka štúdia a formy výchovy a vzdelávania 10
IV.1. Dĺžka štúdia 10
IV.2. Formy a stratégie výchovy a vzdelávania 10
V. Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením 12
V.1. Výchova a vzdelávanie žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou 15
V.2. Výchova a vzdelávanie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami 16
V.3. Výchova a vzdelávanie žiakov s vývinovými poruchami učenia 17
V.4. Výchova a vzdelávanie žiakov s poruchou aktivity a pozornosti a s poruchou správania. 17
V.5. Výchova a vzdelávanie žiakov s telesným postihnutím 18
V.6. Výchova a vzdelávanie žiakov chorých a zdravotne oslabených 18
VI. Personálne zabezpečenie 18
VII. Materiálno-technické a priestorové podmienky 19
VIII. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní 20
IX. Vnútorný systém kontroly 20
IX.1. Vnútorný systém kontroly a hodnotenia žiakov 20
IX.2. Vnútorný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy 21
IX.3. Vnútorný systém hodnotenia školy 23
X. Kontinuálne vzdelávanie pedagogických pracovníkov školy 24
XI. Školský učebný plán 26
XII. Učebné zdroje 30
XIII. Začlenenie prierezových tém 32
DOPRAVNÁ VÝCHOVA – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke 48
OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA 50
XIV. Finančná gramotnosť 60
XIV.1. Zapracovanie a aplikácia tém finančnej gramotnosti do školského vzdelávacieho programu pre ISCED1 60
XIV.2. Zapracovanie a aplikácia tém finančnej gramotnosti do školského vzdelávacieho programu pre ISCED2 65
XV. Učebné osnovy 73
XV.1. Primárne vzdelávanie ISCED 1 73
SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA 73
ANGLIČTINA HROU 83

ANGLICKÝ JAZYK 97
MATEMATIKA 120
INFORMATIKA 121
PRVOUKA 128
PRÍRODOVEDA 129
VLASTIVEDA 130
ETICKÁ VÝCHOVA 131
NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA 132
PRACOVNÉ VYUČOVANIE 133
HUDOBNÁ VÝCHOVA 134
VÝTVARNÁ VÝCHOVA 135
TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA 136

XV.2. Nižšie stredné vzdelávanie ISCED 2 148
SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA 148
ANGLICKÝ JAZYK 150
NEMECKÝ JAZYK 166
MATEMATIKA 171
INFORMATIKA 173
FYZIKA 190
CHÉMIA 191
BIOLÓGIA 192
DEJEPIS 193
GEOGRAFIA 194
OBČIANSKA NÁUKA 195
ETICKÁ VÝCHOVA 196
NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA 197
TECHNIKA 198
HUDOBNÁ VÝCHOVA 203
VÝTVARNÁ VÝCHOVA 204
TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA 205

I. Všeobecné ciele výchovy a vzdelávania

Výchovno-vzdelávacia činnosť smeruje k príprave žiakov na život, ktorý od nich vyžaduje, aby boli schopní kriticky a tvorivo myslieť, rýchlo a účinne riešiť problémy.

Naša škola sa rozhodla riadiť heslom UNICEF, pretože sa stotožňujeme s jeho hlavným cieľom - vytvoriť v školách také prostredie, v ktorom sa každé dieťa cíti bezpečne, dobre, sebaisto a do ktorého chodí s radosťou. V centre pozornosti je sledovanie najlepšieho záujmu dieťaťa.

Našim zámerom je neustále pracovať na vytváraní priaznivej školskej klímy a zdravého školského prostredia, aby vzdelávanie prebiehalo v priaznivej atmosfére, kde sa dieťa nebojí vysloviť svoj názor a rozvíja svoj osobnostný a profesijný potenciál s prihliadnutím na jeho možnosti a schopnosti. Aktívne pracujeme na budovaní vzájomnej interakcie medzi žiakmi, ich rodičmi a učiteľmi. Snažíme sa vytvárať príležitosti pre aktívne zapájanie žiakov a rodičov do života školy. Problematika práv a ochrany detí a prevencie sociálno-patologických javov je súčasťou nášho školského vzdelávacieho programu.

Výchovou k ľudským právam chceme:

- vštepovať žiakom vzájomnú úctu, rešpektovanie kultúrnych odlišností,
- rešpektovať ľudskú dôstojnosť v prostredí školy
- rešpektovať rovnosť, pluralitu, spravodlivosť a hodnotu každého jedinca,
- vychovávať k demokratickému cíteniu a občianstvu,
- pestovať osobnosť žiakov, rozvíjať ich zmysel pre povinnosť,
- rozvíjať zmysel žiakov pre slobodu a zodpovednosť voči zákonom a za svoj osobný život.

Naša škola umožní všetkým žiakom získať dostatočné všeobecné vedomosti a zručnosti vo všetkých prírodovedných a všeobecnovzdelávacích predmetoch, zabezpečíme kvalitnú prípravu žiakov v cudzích jazykoch so zreteľom na možnosti školy, so zameraním na komunikatívnosť a s ohľadom na schopnosti jednotlivých žiakov.

Dáme šancu každému žiakovi, aby sa rozvíjal podľa svojich schopností a bolo mu umožnené zažiť úspech, ktorý ho bude motivovať v ďalšom získavaní vedomostí a odborných zručností.

Chceme pripraviť človeka rozhľadeného, vytrvalého, schopného kooperovať a pracovať v tíme, schopného sebamotivácie k celoživotnému vzdelávaniu.

Dosiahnutie zvýšenia gramotnosti v oblasti IKT žiakov našej školy, ktorého hlavným cieľom je vytvoriť vhodné komplexné prostredie pre prípravu nadaných žiakov na štúdium na stredných školách, najmä odborných. Je to dôležité hlavne v súčasných podmienkach, v ktorých sa presadzuje v širokej miere informatizácia vyučovania a samostatný tvorivý prístup žiakov k štúdiu i samoštúdiu, pri ktorom sa priama komunikácia medzi učiteľom a žiakom výraznejšie doplní o komunikáciu s využitím rôznych médií.

Formujeme u žiakov tvorivý životný štýl, vnútornú motiváciu, emocionálnu inteligenciu, sociálne cítenie a zdravé hodnotové orientácie. Nemenej dôležitá je výchova žiakov v duchu humanistických princípov, k zodpovednosti, samostatnosti, a tolerancii. V spolupráci s rodičmi žiakov chceme vychovať pracovitých, zodpovedných, morálne vyspelých a slobodných ľudí.

Naše vízie a snaženia vedúce k splneniu vytýčených cieľov

- umožniť žiakom osvojiť si stratégie učenia a motivovať ich pre celoživotné vzdelávanie
- viesť žiakov k všestrannej, účinnej a otvorenej komunikácii
- podporovať žiakov k logickému uvažovaniu, k tvorivému mysleniu, k riešeniu problémov
- zohľadňovať potreby a možnosti žiakov pri dosahovaní cieľov základného vzdelávania
- rozvíjať schopnosť žiakov spolupracovať a rešpektovať prácu a úspechy svoje i druhých
- presadzovať zmeny v hodnotení žiakov a realizovať priebežnú diagnostiku
- vytvárať u žiakov potrebu prejavovať pozitívne city v správaní, jednaní a v prežívaní životných situácií
- rozvíjať vnímavosť a citlivé vzťahy k ľuďom, prostrediu a k prírode

- naučiť žiakov aktívne rozvíjať a chrániť fyzické, duševné a sociálne zdravie
- viesť žiakov k tolerancii a ohľaduplnosti k všetkým ľuďom, ich kultúram a duchovným hodnotám
- zachovať prirodzené heterogénne skupiny vo vzdelávaní žiakov
- podporovať vzdelávanie intelektovo nadaných detí (olympiády, vedomostné a športové súťaže)
- zavádzať aktívne, činnostné učenie
- realizovať integráciu predmetov a prierezových tém
- sprostredkovať špeciálno–pedagogickú starostlivosť o začlenených žiakov (CPPPaP Trnava, CŠPP Trnava)
- propagovať a zavádzať projektové vyučovanie

Ciele výchovy a vzdelávania predstavujú spoločný základ pre konkretizované predmetové ciele a špecifické ciele prierezových tém, ktoré sa majú vzdelávaním naplniť.
Na 1. stupni sa vyvážene venuje pozornosť nielen kognitívnym a intelektuálnym aspektom vzdelávania, ale rovnocenne aj sociálnemu a emocionálnemu rozvoju žiakov. Uvedené hľadisko sa premieta do všeobecných cieľov vzdelávania:

- vytvárať u žiakov1 základy gramotností prostredníctvom rozvíjania kľúčových kompetencií;
- poskytovať každému žiakovi mnohostranné možnosti na vlastné objavovanie a skúmanie najbližšieho sociálneho, prírodného a kultúrneho prostredia;
- viesť žiakov k poznávaniu a postupnému využívaniu svojich individuálnych predpokladov a efektívnych spôsobov vlastného učenia sa;
- rozvíjať kognitívne schopnosti žiakov aktívnym riešením problémov samostatne aj v skupinách a vytvoriť tak u nich základy pre tvorivé a kritické myslenie;
- rozvíjať sociálne kompetencie a podporovať prosociálne správanie žiakov;
- viesť žiakov k zodpovednému aktívnemu prístupu k ochrane a upevňovaniu svojho zdravia;
- viesť žiakov k uplatňovaniu svojich práv, plneniu svojich povinností a rešpektovaniu práv iných ľudí.

Na 2. stupni základnej školy je potrebné najmä:

- rozvíjať u žiakov funkčnú gramotnosť[1] a kritické myslenie;
- umožňovať každému žiakovi[2] v rámci výučby nadobúdanie kompetencií vlastnou činnosťou a aktivitami zameranými aj na objavovanie a vytváranie nových významov;
- motivovať žiakov k zodpovednosti a záujmu o vlastné vzdelávacie výsledky prostredníctvom ich aktívneho zapojenia do procesu vzdelávania;
- viesť žiakov k využívaniu efektívnych stratégií učenia sa (učiť sa učiť);
- poskytovať každému žiakovi príležitosť objaviť a rozvinúť svoje schopnosti v súlade s reálnymi možnosťami, aby tak získal podklad pre optimálne rozhodnutie o svojom ďalšom vzdelávaní;
- sprostredkovať dostatok príležitostí na osobnostný rozvoj každého žiaka;
- rozvíjať u žiakov sociálne kompetencie s dôrazom na kultivovanú komunikáciu a spoluprácu;
- viesť žiakov k uplatňovaniu svojich práv, plneniu svojich povinností a rešpektovaniu práv iných ľudí.

II. Stupeň vzdelania

1.stupeň ZŠ - ISCED 1 - Primárne vzdelanie žiak získa úspešným absolvovaním posledného ročníka ucelenej časti vzdelávacieho programu odboru vzdelávania pre prvý stupeň základnej školy, žiak s mentálnym postihnutím absolvovaním posledného ročníka základnej školy. Dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou. Na vysvedčení v štvrtom ročníku sa do doložky uvedie: „Žiak získal primárne vzdelanie“.
2.stupeň ZŠ - ISCED 2 - Nižšie stredné vzdelanie žiak získa úspešným absolvovaním posledného ročníka ucelenej časti vzdelávacieho programu odboru vzdelávania pre druhý stupeň základnej školy. Dokladom o získanom stupni vzdelania je vysvedčenie s doložkou, ktoré je podmienkou pre ďalšie vzdelávanie na vyššom stupni. Na vysvedčení sa do doložky uvedie: „Žiak získal nižšie

stredné vzdelanie“. Ak žiak ukončí plnenie povinnej školskej dochádzky v nižšom ročníku ako deviatom ročníku, na vysvedčení z príslušného ročníka sa mu do doložky uvedie: „Žiak získal primárne vzdelanie“.

III. Zameranie školy

III.1. Profilácia školy

Naša škola sa nachádza v krajskom meste s viacerými gymnáziami, s množstvom stredných odborných škôl, na ktorých sa môžu naši absolventi uplatniť. Samotné mesto Trnava je charakteristické prudkým rozvojom priemyslu, hlavne automobilového a následným rozvojom všetkých služieb. Uplatnenie na trhu práce nájdu preto hlavne absolventi zameraní technickým smerom, počítačovo gramotní, ktorí sú aj jazykovo zdatní. Preto v našom školskom programe musia byť zastúpené v rozhodujúcej miere **prírodovedné predmety, informačné technológie a cudzie jazyky**.

orientácia na vyučovanie cudzích jazykov:

- zavedenie výučby anglického jazyka od prvého ročníka (Angličtina hrou)
- zavedenie výučby druhého cudzieho jazyka od siedmeho ročníka
- uplatňovať komunikatívny princíp pri vyučovaní cudzích jazykov
- zapojiť sa do aktivít spolupráce so zahraničnými školami využitím projektu Sokrates

zvýšená pozornosť materinskému jazyku:

- podpora čitateľskej gramotnosti zvýšením časovej dotácie v predmete slovenský jazyk a literatúra v 2. - 6. ročníku
- zapájať sa do súťaží vo vlastnej literárnej tvorbe, komunikácii a rétorike, umeleckom prednese
- pravidelnou spoluprácou s Krajskou knižnicou J. Fándlyho v Trnave vybudovať pozitívny vzťah detí k čítaniu

podpora a rozvoj informačno-komunikačnej gramotnosti:

- vyjadriť myšlienky a postupy vo formálnych zápisoch slúžiacich ako prostriedok komunikácie, používať IKT
- rozvíjať informatické myslenie
- budovať digitálnu gramotnosť žiakov
- realizovať aktivity v oblasti IKT

zvýšená pozornosť environmentálnej výchove a protidrogovej prevencii:

- viesť žiakov k ochrane vlastného zdravia, osobnej hygiene
- usmerňovať žiakov k zdravému životému štýlu a športovaniu
- zapájať žiakov do úpravy okolia, skrášľovania interiéru a exteriéru školy
- budovanie pozitívneho vzťahu k ochrane životného prostredia
- ochrana pred škodlivinami – alkohol, cigareta, droga, gemblérstvo a všetky digitálne závislosti
- riešenie sociálnopatologických javov vyskytujúcich sa v škole

Samozrejme musíme myslieť na všestranný harmonický rozvoj dieťaťa, preto v koncepcii nášho vzdelávania bude mať nezastupiteľné miesto telesná a športová výchova a záujmové krúžky, ktoré sú zamerané na pohyb, šport, rozvoj vôľových vlastností žiakov.

Výchova k umeleckým, hudobným a výtvarným aktivitám bude úzko prepojená s regionálnou a citovou výchovou.

SWOT analýza

SWOT analýza predstavuje komplexnú metódu kvalitatívneho vyhodnocovania všetkých relevantných stránok fungovania školy. Podstata tejto metódy je v klasifikácii a ohodnotení jednotlivých činiteľov vplývajúcich na kvalitu.

Silné stránky školy:

- plne kvalifikovaný kolektív učiteľov, vysoká odbornosť pedagogického zboru, školský psychológ
- stabilný pedagogický zbor
- tvorivosť, flexibilita a inovačná schopnosť pedagogických zamestnancov
- vybudované špeciálne učebne, dobré materiálne vybavenie školy, školská jedáleň
- veľmi dobré podmienky na využívanie IKT vo vyučovacom procese, prístup k internetu v každej učebni
- stály dostatok detí
- integrácia žiakov so zdravotným znevýhodnením
- dobrá spolupráca so zriaďovateľom, radou školy, radou rodičov a organizáciami v meste
- podpora zo strany rodičov a verejnosti
- účasť v projektoch, čerpanie z fondov EÚ
- fungujúci protidrogový program
- bohatá záujmová mimoškolská činnosť
- množstvo aktivít organizovaných školou
- dobrá poloha školy, tiché a zdravé prostredie, areál so športoviskami

Slabé stránky školy:

- vyšší priemerný vek pedagogických zamestnancov, málo mužov – pedagógov
- odchod talentovaných a nadaných žiakov z 5. a 8. ročníka na stredné školy
- nedostatok kvalitných učebníc
- priestorové problémy, pavilónový typ, treba prechádzať po vonku v každom počasí
- nedostatok kabinetov a ďalších priestorov pre pedagógov
- zastaralé športoviská
- po pracovnej dobe areál nestrážený, vystavený vandalom
- pretrvávajúce finančné problémy

Príležitosti:

- veľmi dobré podmienky na zavádzanie IKT do vyučovacieho procesu
- možnosť nadobudnutia dobrých jazykových znalostí
- viesť žiakov ku vzťahu k technickým predmetom
- možnosť orientácie na prácu v automobilovom priemysle
- možnosť zapojenia sa do národných i medzinárodných projektov

Ohrozenia:

- klesajúca populačná krivka
- agresivita, nedisciplinovanosť a násilie spoločnosti prenášané na žiakov
- nedostatok finančných prostriedkov na ohodnotenie práce učiteľov (odchod mladých pedagógov na lepšie platené miesta)
- nejednosť učiva pri prechode na inú školu

III.2. Profil absolventa

Vo výchovno – vzdelávacom procese sa snažíme vzdelávanie robiť tak, aby žiaci mali potrebné vedomosti a zručnosti, ale aby aj dokázali všetky svoje vedomosti, zručnosti, schopnosti správne využiť pri realizácii úloh.

Sme škola a ako vzdelávacia inštitúcia sa nevzdávame ani úlohy výchovy, preto chceme, aby náš absolvent bol aj usilovný, svedomitý, samostatný, čestný.

K rozvoju kompetencií prispieva celý vzdelávací obsah, organizačné formy a metódy výučby, podnetné sociálno-emočné prostredie školy, rôzne aktivity uskutočňované v škole, ale aj v mimovyučovacej a mimoškolskej činnosti.

Profil absolventa sa odvíja od kompetencií, ktoré žiak získal v procese vzdelávania a sebavzdelávania v rámci primárneho a nižšieho stredného stupňa vzdelávania a iných rozvíjajúcich aktivít.

Absolvent primárneho vzdelávania má osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej, prírodovednej, kultúrnej a mediálnej gramotnosti, ktoré sa budú postupne rozvíjať v rámci nižšieho stredného stupňa vzdelávania.

Na veku primeranej úrovni disponuje nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami:

- pozná a uplatňuje účinné techniky učenia sa;
- vyjadruje sa súvisle písomnou aj ústnou formou, v materinskom, štátnom jazyku;
- rozumie najzákladnejším slovným spojeniam v anglickom jazyku a dokáže ich používať;
- využíva základné matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách;
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa, pozná riziká spojené s využívaním internetu a médií;
- získa základy uplatňovania kritického myslenia pri práci s informáciami;
- dokáže aplikovať osvojené prírodovedné a spoločenskovedné poznatky vo svojej činnosti, v starostlivosti o seba a druhých;
- rozpozná v škole a vo svojom najbližšom okolí určitý problém, premýšľa o jeho príčinách a vie navrhnúť riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností;
- váži si seba i druhých, dokáže ústretovo komunikovať a spolupracovať;
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám;
- má vzťah ku kultúrno-historickému dedičstvu, ľudovým tradíciám a umeniu, s ktorými sa stretáva vo svojom živote;
- dokáže byť tolerantný, snaží sa pochopiť druhého, pozná a toleruje jeho kultúru, tradície, spôsob života;
- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti, rešpektuje práva iných.

Absolvent nižšieho stredného vzdelávania disponuje nasledujúcimi základnými kompetenciami, ktoré vychádzajú zo vzdelávacích štandardov vyučovacích predmetov a špecifických cieľov prierezových tém na tomto stupni vzdelávania:

- pozná a uplatňuje efektívne techniky učenia sa a osvojovania si poznatkov;
- vyjadruje sa súvisle, výstižne a kultivovane písomnou aj ústnou formou;
- využíva cudzí jazyk na úrovni používateľa základov jazyka;
- používa matematické postupy a vedomosti pri riešení praktických problémov, je schopný aplikovať osvojené matematické modely logického a priestorového myslenia;
- používa informačné a komunikačné technológie pre potreby učenia sa a pre svoj život;
- vyhľadá a využije viaceré informácie a možnosti pri plánovaní úloh a riešení problémov s uplatnením zásad kritického myslenia;
- dokáže aplikovať osvojené poznatky a metódy prírodných vied vo svojom živote;
- uplatňuje osvojené základy pre efektívnu spoluprácu a komunikáciu v skupine;
- posúdi svoje silné a slabé stránky s ohľadom na svoje ďalšie vzdelávanie a budúce profesijné záujmy;
- chápe dôležitosť ochrany svojho zdravia a uprednostňuje základné princípy zdravého životného štýlu v každodennom živote;
- uvedomuje si význam kultúrneho dedičstva a umenia vo svojom živote a živote celej spoločnosti;
- prijíma rozmanitosť ako prirodzenú súčasť spoločnosti;
- pozná a uplatňuje svoje práva a rešpektuje práva iných;
- má predpoklady stať sa aktívnym občanom v národnom i globálnom kontexte.

Získané kompetencie žiaka menia svoju kvalitu (rozvíjajú sa) v priebehu jeho ďalšieho vzdelávania.

IV. Dĺžka štúdia a formy výchovy a vzdelávania

IV.1. Dĺžka štúdia

- Primárne vzdelávanie – 1. stupeň ZŠ – ISCED 1 je realizované v 1. – 4. ročníku ZŠ, 4 roky
- Nižšie stredné vzdelávanie – 2. stupeň ZŠ – ISCED 2 je realizované v 5. – 9. ročníku, 5 rokov

IV.2. Formy a stratégie výchovy a vzdelávania

Pedagogický zamestnanec rešpektuje nasledovné pedagogické stratégie:

a) Rozvíjať a podporovať zdravé sebavedomie a sebaistotu detí a zároveň rozvíjať a podporovať jedinečnosť detí
b) Rozvíjať a podporovať schopnosť detí kooperovať v skupine
c) Uľahčiť deťom plynulú adaptáciu na zmenené prostredie
d) Prihliadať na rozličné socioekonomické i sociokultúrne zázemie detí
e) Uplatňovať práva dieťaťa v spolupráci s rodinou, verejnosťou i zriaďovateľom, základnou školou, inými inštitúciami
f) Podporovať nadanie, osobnosť i záujmy detí
g) Rozvíjať u dieťaťa zdravý životný štýl
h) Rozvíjať u detí environmentálne cítenie
i) Utvárať a rozvíjať národné povedomie detí napríklad prostredníctvom ľudovej slovesnosti.

Vo všetkých oblastiach je však nevyhnutné, aby sám pedagogický zamestnanec pristupoval inak k svojim povinnostiam progresívne. Školský vzdelávací systém nie je len zmena v obsahu, ale i vo forme.

Výchovno-vzdelávacie stratégie školy sa zameriavajú na rozvoj kľúčových kompetencií žiakov a sú v súlade so zámermi školy. Súhrn metód, foriem a spoločne uplatňovaných postupov je pedagogickým zamestnancom uplatňovaný podľa momentálnych požiadaviek a možností žiakov a školy tak, aby smerovali k rozvoju všetkých kľúčových kompetencií žiaka a naplnenia profilu absolventa našej školy. Preferovanými metódami sú tímová a samostatná práca, prezentácia a obhajoba výstupov a uplatňovanie IKT vo všetkých oblastiach školskej práce. Pozornosť bude venovaná žiakom z málo podnetného prostredia a žiakom so špeciálnymi výchovnými a vzdelávacími potrebami v spolupráci s výchovným poradcom, zriaďovateľom a príslušnými úradmi. Zameriame sa na vyhľadávanie a rozvoj talentu a nadania žiakov v rôznych oblastiach zapojením do súťaží, olympiád.

Kompetencia k celoživotnému učeniu

- učitelia zadávajú úlohy vyžadujúce myslenie a samostatnú prácu a poskytujú im dostatok času vo všetkých oblastiach vyučovania,
- učitelia používajú metódy a formy primerané veku a schopnostiam žiakov,
- učitelia vytvárajú pozitívnu atmosféru v kolektíve, umožnia vzájomnú spoluprácu žiakom na rôznej úrovni,
- učitelia kladú dôraz na pozitívnu motiváciu žiaka,
- učitelia umožnia žiakom vlastné hodnotenie a plánovanie svojej domácej činnosti,
- učitelia ponúknu žiakom rôzne zdroje informácií, nekladú dôraz len na vlastný výklad,
- pri vyučovaní sa zamerajú na rozvoj čitateľskej gramotnosti a schopnosti vyhľadávať a spracovávať informácie.

Kompetencia sociálno-komunikačná

- učitelia rozširujú slovnú zásobu žiakov používaním vhodnej odbornej terminológie s prihliadnutím na vek žiakov,

- učitelia pozitívne hodnotia vhodne formulované a samostatné závery a odpovede žiakov, kladú dôraz na ucelené verbálne a písomné výpovede,
- učitelia umožňujú žiakom klásť otázky a diskutovať k téme, pričom si vzájomne stanovia pravidlá diskusie,
- pri komunikácii so žiakmi učitelia dodržujú základné etické normy a vyžadujú ich aj od žiakov,
- učitelia umožnia žiakom prezentáciu výsledkov práce s možnosťou diskusie a obhajoby.

Kompetencia uplatňovať základy matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky

- učitelia umožňujú používať škálu informačných a komunikačných technológií na riešenie praktických problémov každodenného života,
- učitelia pozitívne hodnotia používanie metód prírodných vied, hypotézy a formulovanie záverov,
- učitelia umožňujú používanie kalkulačiek, tabuliek, prehľadov a súhrnov poučiek, vzorcov a značiek na vyučovaní, ak to vyžaduje charakter práce,
- učitelia kladú dôraz na analytické typy úloh, aktivity, laboratórne práce a pozorovania.

Kompetencia v oblasti komunikačných technológií

- učitelia umožnia žiakom používať informačné a komunikačné technológie pri príprave, získavaní a spracovaní informácií,
- učitelia používajú vo vyučovaní informačné a komunikačné technológie s prihliadnutím na účelnosť a vhodnosť,
- učitelia umožnia prezentovať výsledky vlastnej práce s využitím IKT.

Kompetencia riešiť problémy

- učitelia zaraďujú do vyučovania modelové príklady a situácie,
- učitelia zadávajú žiakom rôzne typy úloh, pričom kladú dôraz na analytické myslenie, zovšeobecnenie a konkretizáciu, porovnávanie a triedenie poznatkov a abstraktné myslenie podľa veku žiakov,
- učitelia usmerňujú žiakov na vyhľadávanie súvislostí, používanie integrácie predmetov a prierezových tém a získavanie dodatočných a rozširujúcich informácií,
- učitelia podporujú rôzne myšlienkové a pracovné postupy pri riešení úloh,
- učitelia usmerňujú žiakov k tímovej spolupráci na riešení problémov, ku konštruktívnej diskusii a kooperatívnemu riešeniu konfliktov,
- učitelia pozitívne motivujú žiakov pri riešení problémov, nesprávne riešenia a závery nezavrhujú, upozornia na chyby,
- učitelia kladú dôraz na plánovanie práce, dokončenie zadaní a dodržiavanie termínovaných úloh.

Kompetencie občianske

- triedni učitelia komunikujú so žiakmi o dianí v triede, umožňujú riešenie úloh a problémov
- učitelia rešpektujú sociálne, kultúrne, náboženské a etnické individuality žiakov a vyžadujú to aj od celého žiackeho kolektívu,
- učitelia vyžadujú od žiakov spoluprácu a prevzatie spoluzodpovednosti za atmosféru v triede a v škole, pracovné a životné prostredie, pričom sa žiaci aktívne podieľajú na úprave prostredia triedy a školy,
- učitelia pozitívne hodnotia vzájomnú žiacku pomoc a humanitné činy žiakov v škole aj mimo nej,
- učitelia podporujú zapájanie žiakov do diania v miestnej komunite.

Kompetencie sociálne a personálne

- učitelia a žiaci spoločne stanovia pravidlá spolupráce v jednotlivých predmetoch, rešpektujúc individuálne potreby žiakov a ciele vyučovania,
- učitelia dávajú žiakom možnosť na sebahodnotenie a hodnotenie iných žiakov, pričom dohliadajú na rešpektovanie etických noriem a zásad hodnotenia,
- učitelia dbajú na zapojenie všetkých žiakov do práce a možnosť ich prezentovania,
- učitelia pozitívne hodnotia spoluprácu a vzájomnú pomoc žiakov v skupine,

- učitelia umožňujú žiakom podľa ich schopností a veku podieľať sa na plánovaní činnosti skupiny, vyžadujú prevzatie primeranej zodpovednosti za výsledok práce a samostatnosť pri práci.

Kompetencie pracovné

- učitelia vhodne usmerňujú žiakov k získavaniu poznatkov, zručností a schopností s cieľom prípravy na budúce povolanie,
- učitelia oboznámia žiakov a trvajú na dodržiavaní bezpečnostných pravidiel a predpisov pri vyučovaní, pri práci v špecializovaných učebniach (pozri VP Prevádzkový poriadok špecializovaných učební ZŠ s MŠ),
- učitelia oboznámia žiakov s bezpečnými pracovnými postupmi, návodmi na používanie, novou pomôckou alebo materiálom, aby žiaci mohli v prípade potreby pracovať samostatne,
- učitelia organizujú exkurzie, výlety a besedy so zameraním podporiť uvedomelú prípravu na povolanie,
- učitelia zaraďujú do vyučovania úlohy z praxe a bežného života.

Kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- učitelia umožňujú žiakom vyjadrovať svoje pocity a vnemy umeleckými spôsobmi,
- učitelia rešpektujú pri vyučovaní a hodnotení žiakov v umeleckých predmetoch individuálne schopnosti žiakov,
- učitelia organizujú v spolupráci so žiakmi výlety a exkurzie s cieľom poznávať umenie a kultúru vo všetkých podobách,
- učitelia umožnia žiakom prezentovať výsledky umeleckej činnosti na verejnosti primeraným spôsobom,
- učitelia sa v kontakte so žiakmi správajú podľa pravidiel etikety a vyžadujú to aj od žiakov.

V. Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením

V zmysle platnej legislatívy je žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami žiak, ktorý má zariadením výchovného poradenstva a prevencie diagnostikované špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby.

Špeciálnou výchovno-vzdelávacou potrebou je požiadavka na úpravu podmienok (obsahu, foriem, metód, prostredia a prístupov) vo výchove a vzdelávaní pre žiaka. Špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby vyplývajú zo zdravotného znevýhodnenia alebo nadania alebo vývinu žiaka v sociálne znevýhodňujúcom prostredí, ktorých zohľadnenie mu zabezpečí rovnocenný prístup k vzdelávaniu, primeraný rozvoj schopností, osobnosti, ako aj dosiahnutie primeraného stupňa vzdelania a primeraného začlenenia do spoločnosti.

<u>Žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami je spravidla:</u>

a) žiak so zdravotným znevýhodnením, t. j. žiak so zdravotným postihnutím (s mentálnym postihnutím, so sluchovým postihnutím, so zrakovým postihnutím, s telesným postihnutím, s narušenou komunikačnou schopnosťou, s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami, s viacnásobným postihnutím); žiak chorý alebo zdravotne oslabený, žiak s vývinovými poruchami (poruchou aktivity a pozornosti, s vývinovou poruchou učenia, žiak s poruchou správania);
b) žiak zo sociálne znevýhodneného (znevýhodňujúceho) prostredia;
c) žiak s nadaním.

<u>Na efektívne vzdelávanie a saturáciu potrieb žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami je potrebné zabezpečiť:</u>

a) včasnú špeciálnopedagogickú, psychologickú, medicínsku diagnostiku, vzdelávanie podľa individuálneho vzdelávacieho programu, individuálnu a skupinovú prácu, používanie špeciálnych metód a foriem vyučovania, úpravu vzdelávacieho obsahu, zaradenie špecifických vyučovacích predmetov, špecifický postup v hodnotení vzdelávacích výsledkov, aplikáciu alternatívnych foriem komunikácie, úzku spoluprácu s rodičmi a ďalšie, v závislosti od individuálnej potreby konkrétneho žiaka, vyplývajúcej z odbornej diagnostiky;

b) materiálne vybavenie, ktoré zahŕňajú špeciálne učebnice, špeciálne vyučovacie pomôcky, kompenzačné pomôcky, prístroje, úpravu prostredia (napr. bezbariérový prístup);
c) odborný servis špeciálneho pedagóga, školského špeciálneho pedagóga, logopéda, liečebného pedagóga, asistenta učiteľa, školského psychológa, ďalej nižší počet žiakov v triede, v prípade individuálnej integrácie zníženie maximálneho počtu žiakov v triede, odborná príprava učiteľov;
d) finančné zdroje na zabezpečenie špeciálnych materiálnych, odborných a personálnych podmienok.

Základné podmienky vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením v bežných triedach (integrované vzdelávanie):

a) zabezpečiť odborné personálne, materiálne, priestorové a organizačné podmienky zodpovedajúce individuálnym potrebám žiaka so zdravotným znevýhodnením a tiež systematickú spoluprácu školy so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie
b) vypracovať individuálny vzdelávací program pre integrovaného žiaka, za ktorý zodpovedá triedny učiteľ v spolupráci s vyučujúcim daného predmetu, výchovným poradcom a školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie

Každý žiak, ktorý je vzdelávaný v školskej integrácii v základnej škole v triede spolu so žiakmi bez ŠVVP má vyplnený Návrh na prijatie.

Začlenený žiak v školskej integrácii sa vzdeláva podľa rámcového učebného plánu školy, v ktorej sa vzdeláva a podľa individuálneho vzdelávacieho programu (ďalej len „IVP“) s prihliadnutím na narušenie. Obsah jeho vzdelávania vychádza zo vzdelávacieho programu pre deti a žiakov so ŠVVP. Začleneným žiakom zabezpečujeme výučbu špecifických predmetov v rámci voliteľných (disponibilných hodín) podľa odporúčania školského zariadenia výchovného poradenstva a prevencie a podľa aktuálnych podmienok školy. IVP je súčasťou Návrhu na prijatie. IVP sa aktualizuje podľa požiadaviek ročníka a aktuálneho stavu žiaka.

Riaditeľ školy zabezpečí, aby v záujme žiaka boli rešpektované odporúčania uvedené v správe z odborného vyšetrenia k školskej integrácii k postupom pri vzdelávaní a k postupom pri hodnotení a klasifikácii.

Všeobecné odporúčania pre postup učiteľa žiaka so ŠVVP vo výchovno-vzdelávacom procese

Vo výchovno-vzdelávacom procese učiteľ:

- akceptuje problémy žiaka spojené s jeho narušenou komunikačnou schopnosťou a rešpektuje špecifiká jeho osobnosti
- rešpektuje správanie žiaka spôsobené jeho narušením
- podporuje a taktne usmerňuje jeho spôsoby sebarealizácie
- povzbudzuje žiaka a vytvára príležitosti pre jeho pozitívne hodnotenie
- stimuluje rozvíjanie tých schopností, ktoré v dôsledku narušenia nie sú dostatočne vyvinuté
- podporuje všetky snahy žiaka o ústnu i písomnú komunikáciu a vedie ku komunikatívnosti i ostatných spolužiakov
- žiakovi dôveruje a oslovuje ho rovnakým spôsobom ako ostatných spolužiakov
- poskytuje žiakovi podnety na hodnotiace myslenie a vedie ho k primeranému sebahodnoteniu
- vedie žiaka k samostatnosti a pozitívnym prístupom zvyšuje jeho sebadôveru
- kladie na žiaka primerané požiadavky, nezľavuje v nárokoch a neoslobodzuje ho od činností, ktoré môže s individuálnou pomocou učiteľa alebo spolužiakov zvládnuť
- zachováva diskrétnosť o problémoch žiaka so ŠVVP a nereferuje o nich pred inými žiakmi, či rodičmi.

Vo výchovno-vzdelávacom procese učiteľ zohľadňuje špecifiká osobnosti a poznávacích procesov žiaka so ŠVVP, ktoré môžu byť prítomné, najmä:

- motorická instabilita
- nedostatky vo vývine psychomotorických zručností
- znížená miera koncentrácie a vytrvalosti pozornosti
- pomalé tempo zapamätávania a narušenie pamäti
- ťažkosti pri niektorých myšlienkových operáciách

- neadekvátne emocionálne reakcie
- zvýšená unaviteľnosť
- znížená sebadôvera
- nerovnomerné výkony a i.

K zmierneniu prejavov a dôsledkov vyššie uvedených negatívnych vplyvov na vzdelávanie v triede zabezpečí učiteľ žiakovi nasledujúce podmienky:

- umiestni žiaka v triede tak, aby mohol vnímať výklad učiteľa všetkými zmyslami,
- do lavice posadí žiaka s takým spolužiakom, ktorý mu bude schopný a ochotný v prípade potreby pomôcť,
- k práci so žiakom prizve školského logopéda a špeciálneho pedagóga,
- pracovný postup vo výchovno-vzdelávacom procese konzultuje s logopédom a so špeciálnym pedagógom poradenského zariadenia,
- pri práci so žiakom používa vhodné pomôcky (po dohode so špeciálnym pedagógom) a učí ho s nimi pracovať aj samostatne,
- a ďalšie podmienky podľa konkrétnych odborných odporúčaní poradenského zariadenia.

Pre porozumenie a osvojenie preberaného učiva učiteľ:

- používa efektívne stratégie učenia
- pracuje s námetom v takom rozsahu, ktorý je primeraný veku a mysleniu žiaka. V individuálnych prípadoch konzultuje rozsah učiva so špeciálnym pedagógom.
- pri vyučovaní využíva skúsenosti žiaka a nadväzuje na ne,
- nové pojmy vždy vysvetlí a objasní ich v rôznych súvislostiach,
- využíva názorný materiál a poskytuje žiakovi možnosť manipulácie s ním,
- nové učivo usporiada po krokoch a dodržiava postupnosť od jednoduchého k zložitejšiemu,
- systematicky sa venuje žiakovi individuálne, aby žiak postupne preberal celé učivo,
- poskytne žiakovi dostatok možností na precvičovanie a osvojenie učiva,
- priebežne si overuje ako žiak porozumel učivu alebo úlohe,
- pri skúšaní a overovaní vedomostí žiaka volí formu písanú, ústnu i praktickú – uprednostňuje tú formu, ktorú v aktuálnom čase, prípadne aj pre konkrétny druh úloh odporúča školské poradenské zariadenie,
- otázky a úlohy zadáva tak, aby žiak mohol odpovedať jednoznačne,
- pri skúšaní a hodnotení žiaka si overí či žiak porozumel zadanej úlohe,

Pri vzdelávaní žiaka so ŠVVP je nevyhnutná úzka spolupráca školy a rodiny, vytvorenie atmosféry spoločnej zodpovednosti a ujasnenia cieľov i postupov vedúcich k ich dosiahnutiu.

V priebehu nižšieho sekundárneho vzdelávania je potrebné pomôcť žiakovi so ŠVVP pri jeho profesionálnej orientácii a tým prispieť k jeho bezproblémovému sociálnemu začleneniu.

Všeobecné zásady hodnotenia:

- Pri hodnotení učebných výsledkov učiteľ rešpektuje psychický a fyzický stav žiaka, druh a závažnosť poruchy, ak má vplyv na úroveň a výsledky práce žiaka v príslušnom predmete.
- Učitel posudzuje učebné výsledky žiaka objektívne a primerane náročne, pričom prihliada aj na jeho vynaložené úsilie, individuálne schopnosti, záujmy a na predpoklady jeho ďalšieho vzdelávania po ukončení základnej školy.
- Pri hodnotení a klasifikácii žiaka je nevyhnutné postupovať podľa odporúčaní logopéda a špeciálneho pedagóga poradenského zariadenia.
- O spôsobe a možnostiach hodnotenia a klasifikácie triedny alebo vyučujúci učiteľ informuje zákonného zástupcu žiaka so ŠVVP.
- Pri hodnotení žiaka so ŠVVP učiteľ posudzuje úroveň jeho vedomostí najmä v porovnaní s uplynulým obdobím vzhľadom na predchádzajúce výkony samotného žiaka.

Individuálne začlenení žiaci sa vzdelávajú podľa vzdelávacích programov pre deti so špeciálnymi výchovno vzdelávacími potrebami:

1. **Vzdelávací program pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou pre primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie -** Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016 pod číslom 2016-14674/20272:10-10F0 s platnosťou od 1. 9. 2016.
2. **Vzdelávací program pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) pre primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie -** Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016 pod číslom 2016-14674/20261:5-10F0 s platnosťou od 1. 9. 2016.
3. **Vzdelávací program pre žiakov s vývinovými poruchami učenia pre primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie -** Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016 pod číslom 2016-14674/20281:15-10F0 s platnosťou od 1. 9. 2016.
4. **Vzdelávací program pre žiakov s poruchou aktivity a pozornosti pre primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie -** Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 03.08.2017 pod číslom 2017/10211-2:10G0 s platnosťou od 1. septembra 2017.
5. **Vzdelávací program pre žiakov s poruchami správania pre primárne vzdelávanie, nižšie stredné vzdelávanie, nižšie stredné odborné vzdelávanie, úplné stredné všeobecné vzdelávanie, úplné stredné odborné vzdelávanie -** Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 03.08.2017 pod číslom 2017/10217-4:10G0 s platnosťou od 1. septembra 2017.
6. **Vzdelávací program pre žiakov s telesným postihnutím pre primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie -** Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016 pod číslom 2016-14674/20277:13-10F0 s platnosťou od 1. 9. 2016.
7. **Vzdelávací program pre žiakov chorých a zdravotne oslabených pre primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie -** Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016 pod číslom 2016-14674/20269:8-10F0 s platnosťou od 1. 9. 2016.
8. **Vzdelávací program pre žiakov so sluchovým postihnutím pre primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie -** Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016 pod číslom 2016-14674/20275:12-10F0 s platnosťou od 1. 9. 2016.
9. **Vzdelávací program pre žiakov so zrakovým postihnutím pre primárne a nižšie stredné vzdelávanie, pre primárne umelecké vzdelávanie anižšie sekundárne umelecké vzdelávanie -** Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016 pod číslom 2016-14674/20284:16-10F0 s platnosťou od 1. 9. 2016.

V.1. Výchova a vzdelávanie žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou

Jednotlivé druhy narušenej komunikačnej schopnosti:

1. narušený vývin reči,
2. získaná orgánová bezrečnosť − afázia,
3. získaná psychogénna bezrečnosť − mutizmus, elektívny mutizmus ,
4. narušenie zvuku reči – fufnavosť,
5. narušenie plynulosti – zajakavosť, brblavosť,
6. narušenie článkovania – dyslália, dyzartria,
7. poruchy hlasu – dysfónia, afónia,

8. kombinované chyby a poruchy reči,
9. symptomatické poruchy reči − narušená komunikačná schopnosť pri iných, domi-nujúcich postihnutiach, ochoreniach, narušeniach,
10. narušenie grafickej stránky reči**.**

Cieľ výchovy a vzdelávania žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou je totožný s cieľom výchovy a vzdelávania všeobecne; to platí aj pokiaľ ide výchovné a vzdelávacie metódy. Vzdelávacie štandardy pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou sú rovnaké ako pre ostatných žiakov primárneho alebo nižšieho stredného vzdelávania. Pokiaľ ide o účel aplikácie výchovných a vzdelávacích metód, techník a prostriedkov, orientovaných na samú existenciu narušenia komunikačnej schopnosti u konkrétneho žiaka, cieľom je, prirodzene, pokiaľ možno odstrániť toto narušenie. Stáva sa však, že u niektorých, napríklad starších žiakov s chronickým narušením komunikačnej schopnosti alebo u žiakov s vážnym postihnutím, ktorí majú symptomatické poruchy reči, je dosiahnutie takéhoto cieľa nereálne a narušená komunikačná schopnosť bude zrejme pretrvávať i naďalej. V takýchto prípadoch je naším cieľom aspoň to, aby sme stupeň narušenej komunikačnej schopnosti do maximálne možnej miery zredukovali a súčasne dosiahli, aby takíto žiaci napriek svojej dlhodobo pretrvávajúcej narušenej komunikačnej schopnosti nemali bariéru v komunikovaní.

Napríklad aby v prípadoch narušenej komunikačnej schopnosti u žiakov s detskou mozgovou obrnou tí žiaci, u ktorých pretrváva artikulačný handicap, nemali komunikačnú bariéru – aby prekonali prípadné zábrany komunikovať so spolužiakmi i učiteľmi.

V.2. Výchova a vzdelávanie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami

Žiaci s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami bez mentálneho postihnutia plnia porovnateľné ciele výchovy a vzdelávania ako žiaci bez zdravotného znevýhodnenia na primárnom a nižšom sekundárnom stupni vzdelania školy.

Vzdelávacie štandardy sú rovnaké ako pre žiakov bez zdravotného znevýhodnenia. Plnenie výkonového štandardu je však ovplyvnené konkrétnou diagnostickou kategóriou pervazívnej vývinovej poruchy a z toho vyplývajúcich individuálnych schopností a možností žiaka. Čiastočné plnenie jednotlivých výkonov vzdelávacieho štandardu, resp. ich neplnenie, v konkrétnom vyučovacom predmete je zaznamenané v individuálnom vzdelávacom programe žiaka.

V školskej integrácii sa žiak vzdeláva podľa rámcového učebného plánu príslušnej školy, ktorú navštevuje.

Integrácia žiaka s AU alebo PVP bez MP je postupný proces, kde na každom stupni vzdelávania je nutná podpora pedagóga, prostredia a rodiny. Tá sa postupne zmierňuje a modifikuje podľa toho, aké výsledky žiak dosahuje, ako sa menia jeho potreby. Pri rozhodovaní je potrebné zobrať do úvahy dva základné ciele: akademický a sociálny.

Akademický cieľ sa týka zabezpečenia takého vzdelávania žiaka, ktoré bude jeho kognitívny potenciál maximálne stimulovať.

Sociálny cieľ sa týka sprostredkovania možnosti začleniť sa do skupiny vrstovníkov, naučiť sa hrať tak, ako sa hrajú jeho vrstovníci, a nadobudnúť schopnosť ako fungovať v skupinových situáciách. Pre žiaka s AU alebo PVP bez MP má zmysel najmä **sociálna integrácia**.

K úspešnosti vzdelávania prispieva aj prispôsobené fyzické a sociálne prostredie. **Vzdelávanie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami bez mentálneho postihnutia kladie vysoké nároky na organizáciu celého procesu** – nielen po obsahovej a metodickej stránke, ale aj vzhľadom na nevyhnutné zabezpečenie programu a cieľavedomé činnosti v čase, kedy iné deti dokážu oddychovať, pripravovať sa na ďalšiu hodinu, resp. tráviť chvíle prestávok "po svojom", ale sociálne primerane. Práve časový priestor medzi hodinami, presuny v rámci školy, voľné hodiny atď., sú pre žiak s autizmom rizikové a je potreba pri príprave vzdelávania aj tieto chvíle dobre zorganizovať a žiaka primerane zamestnávať. Aktivity a úlohy pre dieťa mu treba vopred vizualizovať do individuálneho rozvrhu dňa a postupy rozkrokovať na jednoduché úseky do individuálneho postupu činnosti. Veľmi dôležitá je príprava

žiakov (kolektív triedy) na príchod spolužiaka: vysvetliť zvláštnosti konkrétneho žiaka, nevysvetľovať autizmus všeobecne. Je potrebné zdôrazniť, že sa tak nespráva zámerne, ale nechtiac; všetko, čo robí, má svoje dôvody. Taký spolužiak vníma svoje okolie, aj to, ako sa k nemu správame (a ľahko sa pre zvláštnosti v správaní stáva stredobodom pozornosti, vysmievania a šikanovania spolužiakov).

V.3. Výchova a vzdelávanie žiakov s vývinovými poruchami učenia

V rámci vývinových porúch učenia sa v pedagogickej praxi stretávame najčastejšie s pojmami **dyslexia, dysgrafia, dysortografia, dyskalkúlia**. Tieto pojmy označujú dysfunkcie, t. j. narušené funkcie, ktoré ovplyvňujú schopnosť učiť sa čítať a samotné čítanie, písanie, uplatňovanie gramatických pravidiel, vytváranie matematických predstáv, používanie matematických operácií. Okrem týchto dysfunkcií sa vyskytujú aj dysfunkcie, prejavujúce sa **dyspraxiou** – neobratnosťou v oblasti motoriky – jemnej, hrubej, narušenou pohybovou koordináciou. Zriedkavejšie sa u žiakov možno stretnúť aj s dysfunkciami ovplyvňujúcimi hudobný sluch, hudobný prejav (**dysmúzia**) a výtvarný prejav (**dyspinxia**).

Ak sa dysfunkčným prejavom jednotlivých žiakov nevenuje dostatočná pozor-nosť, výrazne negatívne ovplyvnia ich školskú úspešnosť a zvyčajne aj vývin ich osob-nosti, keďže i pri intelekte, ktorý majú v norme, dokonca môže byť aj nadpriemerný, nedokážu zvládnuť bežne využívané postupy učenia sa.

Včasná odborná špeciálnopedagogická pomoc je neoceniteľnou prevenciou pred neskoršími ťažkosťami žiaka, ktoré by musel prekonávať pri zvyšovaní nárokov na školské výkony vo vyšších ročníkoch. Čím skôr sa žiakovi poskytne odborná pomoc, tým budú jej výsledky efektívnejšie.

V.4. Výchova a vzdelávanie žiakov s poruchou aktivity a pozornosti a s poruchou správania

Poruchy správania sú širokochápaným pojmom. Ide o rôznorodé formy neprispôsobivého správania, čo sa týka etiológie i syptómov, ktoré majú negatívny dopad na sociálne vzťahy, následne sebaobraz, sebapoňatie a v konečnom dôsledku sociálnu adaptáciu.

Terminológia porúch správania využíva dva základné termíny:

1. **poruchy aktivity a pozornosti** (endogénna determinácia)
2. **poruchy správania** (exogénna determinácia).

Porucha aktivity a pozornosti premieta do vzdelávacieho procesu tak, že žiakovi je potrebné vytvoriť špeciálne podmienky na vzdelávanie, takýto žiak má špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby a musí byť v škole evidovaný ako žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Podmienkou je súhlas jeho zákonného zástupcu.

Diagnóza ADHD (z anglického Attention Deficit Hyperactivity Disorder) alebo porucha pozornosti a hyperaktivita je neurovývinová porucha. Tento klinický syndróm sa prejavuje už od raného veku dieťaťa (najviac však v školskom veku) a môže pretrvať až do dospelosti. ADHD môže mať vážne dôsledky, ako napr. chronické zníženie výkonov, školské a pracovné zlyhávanie, problematické vzťahy, znížené sebahodnotenie a sebavedomie. To môže viesť k riziku depresie, úzkosti a zneužívaniu návykových látok.

K **ADHD** môžu byť pridružené aj poruchy správania, ale ADHD samotné nie je porucha správania, ako to často býva zamieňané. Pri ADHD je narušenie pozorovateľné v týchto troch rovinách:

1. **hyperaktivita** – čo znamená, že dieťa má potrebu byť neustále v pohybe, je plné nevyčerpateľnej energie, motoricky hyperaktívne, nepokojné, jeho pohyby môžu byť nekoordinované. Hovorí nahlas a rýchlo.

2. **nepozornosť** – neschopnosť zamerať sa na podstatné informácie alebo podnety, ľahká zmätenosť, neschopnosť zorganizovať si prácu. Dieťa často stráca pomôcky, zabúda veci, úlohy, nevie sa sústrediť na hru alebo prácu, robí chyby z nepozornosti, zdá sa, že nepočúva, čo mu kto hovorí.

3. **impulzivita** – dieťa robí urýchlené závery, nedomyslí dôsledky svojho konania, je netrpezlivé, niekedy až agresívne, má kolísavé nálady. Skáče iným do reči, vnucuje sa, chce okamžitú spätnú väzbu. Toto jeho správanie mu narúša vzťahy s inými a dieťa sa preto javí ako nízko sociabilné.

Pri syndróme **ADD** (Attention Deficit Disorder) hyperaktivita chýba – ide teda o poruchu pozornosti. Takéto deti sú viac utiahnuté do seba, nepozorné, ťažko sa koncentrujú, unikajú z bežného života do denného snenia. Môžu pôsobiť ako tiché, pomalé, zábudlivé, zasnené, znudené, uzavreté alebo apatické.

V.5. Výchova a vzdelávanie žiakov s telesným postihnutím

Pri výchove a vzdelávaní žiakov s telesným postihnutím (ďalej aj žiak/žiaci s TP) postupujeme podľa Vzdelávacieho programu pre žiakov s telesným postihnutím pre primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie. Tento vzdelávací program je súčasťou štátnych vzdelávacích programov pre jednotlivé stupne vzdelávania. Vymedzuje špecifické potreby a požiadavky na komplexnú odbornú starostlivosť o žiakov s telesným postihnutím v školách, kde sú vzdelávaní.

Vzdelávací program pre žiakov s telesným postihnutím sa uplatňuje pri vzdelávaní žiakov pri individuálnom začlenení v základnej škole.

Žiaci s telesným postihnutím plnia rovnaké ciele výchovy a vzdelávania ako žiaci bežných základných škôl na primárnom stupni vzdelávania a na nižšom strednom stupni vzdelávania.

V.6. Výchova a vzdelávanie žiakov chorých a zdravotne oslabených

Pri výchove a vzdelávaní žiakov chorých a zdravotne oslabených postupujeme podľa Vzdelávacieho programu pre žiakov chorých a zdravotne oslabených pre primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie. Tento vzdelávací program je súčasťou štátnych vzdelávacích programov pre jednotlivé stupne vzdelávania. Vymedzuje špecifické potreby a požiadavky na komplexnú odbornú starostlivosť o žiakov chorých a zdravotne oslabených v školách, kde sú vzdelávaní na základe ich aktuálneho zdravotného stavu.

VP pre žiakov chorých a zdravotne oslabených uplatňujeme vo vzdelávaní pri individuálnom začlenení žiaka v základnej škole.

Pri výchove a vzdelávaní detí chorých a zdravotne oslabených je aktuálna potreba uplatňovania humanistickej výchovy, ktorá rešpektuje ich právo na výchovu a vzdelávanie, v súlade s Dohovorom o právach dieťaťa a s Európskou chartou pre výchovu a vzdelávanie chorých detí a mládeže.

Žiaci chorí a zdravotne oslabení plnia rovnaké ciele vzdelávania ako žiaci základných škôl na primárnom stupni vzdelávania a nižšom stupni stredného vzdelávania.

VI. Personálne zabezpečenie

Efektívna realizácia ŠVP je podmienená aj potrebným personálnym zabezpečením podľa nasledujúceho rámca, pričom sa musí vychádzať z požiadaviek formulovaných v platnej legislatíve.

Vedúci pedagogickí zamestnanci

- spĺňajú kvalifikačné predpoklady na výkon pedagogickej činnosti, vykonali prvú atestáciu, spĺňajú podmienku dĺžky výkonu pedagogickej činnosti, ukončili funkčné vzdelávanie (najneskôr do troch rokov od ustanovenia do kariérnej pozície);
- sú odborne pripravení na riadenie pracovnej skupiny a osvojené manažérske zručnosti uplatňujú pri riadení pracovného kolektívu;
- podporujú a vytvárajú podmienky pre odborný rast a ďalšie vzdelávanie svojich zamestnancov;
- zabezpečujú podmienky pre dobrú klímu v oblasti personálnych vzťahov – vo vzťahu k žiakom, v rámci pedagogického zboru a vo vzťahu k rodičom a širšej komunite.

Pedagogickí zamestnanci

- spĺňajú kvalifikačné predpoklady na výkon pedagogickej činnosti a kvalifikačné požiadavky stanovené platnou legislatívou,
- uplatňujú zásady tímovej práce, kooperatívneho a konštruktívneho riešenia problémov;
- preukazujú odborné a pedagogicko-psychologické spôsobilosti pri práci so žiakmi a v spolupráci s rodičmi.

Odborní zamestnanci

- spĺňajú kvalifikačné predpoklady na výkon odbornej činnosti a kvalifikačné požiadavky stanovené platnou legislatívou pri poskytovaní psychologickej starostlivosti alebo výchovného a sociálneho poradenstva a prevencie.

VII. Materiálno-technické a priestorové podmienky

Dôležitou podmienkou pri realizácii školského vzdelávacieho programu je primerané priestorové vybavenie školy a materiálno-technické vybavenie učebných priestorov. V škole sa výchova a vzdelávanie uskutočňuje v triedach, odborných učebniach a ďalších zariadeniach školy zriadených podľa platnej legislatívy. Vybavenie kabinetov je na slušnej úrovni, ale je potrebné pomôcky pravidelne obnovovať a vymieňať za modernejšie. Priebežne dopĺňame čo najväčšie množstvo nových učebných pomôcok, ktoré umožňujú tvorivejšie a efektívnejšie vyučovanie.

Priestorové vybavenie:

a) pre manažment školy

- kancelárie riaditeľa a zástupcov riaditeľa školy;
- kancelária pre ekonomický úsek;

b) pre pedagogických zamestnancov školy

- zborovňa;
- kabinety pre učiteľov (priestor pre prípravnú prácu učiteľov a odkladanie pomôcok);

c) pre zamestnancov poskytujúcich odborné služby a pomoc pedagógom

- kancelárie pre prácu personálu poskytujúceho odborné služby a pomoc pedagógom alebo žiakom;

d) pre nepedagogických zamestnancov školy

- kancelárie pre sekretariát a nepedagogických zamestnancov;

e) hygienické priestory

- sociálne zariadenia pre žiakov a zamestnancov;
- šatne alebo iné priestory na odkladanie odevov a prezúvanie obuvi;

f) odkladacie a úložné priestory

- pre učebné pomôcky;
- didaktickú techniku;
- skladové priestory;
- archív;

g) informačno-komunikačné priestory

- knižnica alebo priestor pre knižnicu vybavený knižničným fondom;

h) učebné priestory (interné/externé)

- učebne;
- odborné učebne;
- telocvičňa;
- školské ihrisko;

i) spoločné priestory

- školské budovy;
- školská jedáleň;
- školský dvor;

VIII. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Požiadavkami na bezpečnosť a hygienu pri práci sa zaoberajú nasledovné dokumenty školy:

1. Školský poriadok
2. Pracovný poriadok
3. Prevádzkový poriadok
4. Dokumentácia BOZP a PO

Bezpečné a zdraviu vyhovujúce podmienky v priestoroch na vyučovanie je základnou podmienkou školského zariadenia. Preto každoročne poučujeme žiakov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v škole, na akciách mimo areálu školy, aj pri rôznych športových činnostiach. Pravidelné školenia zamestnancov školy o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a protipožiarne školenia zabezpečujeme každoročne fundovanými odborníkmi.

Zabezpečili sme vhodnú štruktúru pracovného režimu a odpočinku žiakov a učiteľov, vhodný režim vyučovania s rešpektovaním psychohygieny učenia a zdravého prostredia učební a ostatných priestorov školy podľa platných noriem – zodpovedajúce svetlo, teplo, nehlučnosť, čistota, vetranie, hygienické vybavenie priestorov, primeraná veľkosť sedacieho a pracovného nábytku.

Dôležitý je vhodný stravovací a pitný režim žiakov (podľa vekových a individuálnych potrieb žiakov). Žiaci majú možnosť desiatovať a obedovať v školskej jedálni.

Bezpečnosť a ochranu zdravia zaručuje aktívna ochrana žiakov pred úrazmi, dostupnosť prvej pomoci z materiálneho aj ľudského hľadiska, vrátane kontaktov na lekára, či iných špecialistov.

Bezpečnosť a ochranu zdravia pri výchove a vzdelávaní bude zabezpečovať zazmluvnený bezpečnostný technik, vedenie školy a všetci vyučujúci v jednotlivých triedach. Naplnenie bezpečnosti sa bude organizovať formami:

- poučenie žiakov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci zabezpečia triedny učitelia na triednických hodinách ako aj preukázateľné poučenie žiakov pred každou hromadnou školskou akciou
- pravidelné školenia zamestnancov školy o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a proti požiaru zabezpečí vedenie školy v pravidelných intervaloch
- každé pracovné prostredie má zabezpečenú pravidelnú kontrolou bezpečnosti a ochrany zdravia a odstraňovanie týchto nedostatkov podľa výsledkov revízií
- dvakrát ročne budú žiaci oboznámení s protipožiarnou prevenciou, požiarnymi signálmi na účelovom cvičení a didaktických hrách. Súčasne bude prevedený nácvik požiarneho poplachu.
- zabezpečením ochranných prostriedkov pre zamestnancov školy

IX. Vnútorný systém kontroly

IX.1. Vnútorný systém kontroly a hodnotenia žiakov

Hodnotenie žiakov tvorí neoddeliteľnú súčasť úspešného učenia. Jeho hlavným cieľom je poskytnúť žiakom a rodičom spätnú väzbu o tom ako zvládli požadované očakávané výstupy a kľúčové kompetencie a zároveň upozorniť na konkrétne nedostatky. Súčasťou každého hodnotenia musí byť naznačenie cesty, ako dosiahnuť budúci výborný výsledok.

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy, aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov.

Cieľom je ohodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami.

Pri hodnotení treba postupovať podľa aktuálnych Metodických pokynov na hodnotenie žiakov základnej školy a „Vnútornej smernice na hodnotenie žiakov“.

Pri hodnotení žiakov zo špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, treba brať do úvahy

vplyv zdravotného postihu na školský výkon v súlade s Metodickými pokynmi.

Všetky predmety okrem etickej výchovy a náboženskej výchovy klasifikujeme známkou.

Kritériá na klasifikáciu a hodnotenie vzdelávania:

Hlavným kritériom je zvládnutie výstupov jednotlivých vyučovacích predmetov. Hodnotíme len dostatočne prebrané a utvrdené učivo. Hodnotíme teda to, čo žiak vie, nie to, čo nevie. Hodnotenie prebieha počas celého školského roka a výsledná známka, hodnotenie je stanovené na základe dostatočného množstva podkladov.

Podklady pre klasifikáciu:

- sústavné diagnostické pozorovanie
- sústavné sledovanie výkonu žiaka a jeho pripravenosť na vyučovanie
- analýza výsledkov rôznych činností žiaka
- konzultácie s ostatnými učiteľmi
- rozhovory so zákonnými zástupcami žiakov
- rôzne druhy skúšania
- diagnostické testy
- dôsledné zachovávanie psychohygieny

Pri klasifikácii dbáme na:

- vekové zvláštnosti žiaka
- schopnosti a talent žiaka – problémy spojené s poruchami učenia a správania
- zdravotný stav žiaka a jeho ďalšie individuálne dispozície
- špecifikum vyučovacieho predmetu
- posúdenie komplexného výkonu žiaka za celé klasifikačné obdobie
- dodržovanie zásady, že výsledná známka nie je aritmetickým priemerom
- primeranú náročnosť zo strany učiteľa
- také formy skúšania, overovania vedomostí a zručnosti i komunikácie so žiakom, aby bolo vylúčené zosmiešňovanie, či potrestanie
- oboznámenie žiaka so všetkými výsledkami skúšania, s možnosťami opravy chýb a príčinami nesprávnych výsledkov a omylov

Kritériá na hodnotenie správania:

- hodnotenie správania žiaka sa odvíja od dodržovania školského poriadku, hodnotí sa správanie v škole, pri školských akciách a reprezentácii školy
- hodnotenie vykonáva triedny učiteľ po dohode s ostatnými učiteľmi
- k motivácii žiaka využívame udeľovanie pochvál a iných ocenení a to ústne, alebo písomne

Na zlepšenie správania využívame tieto opatrenia:

- napomenutie triednym učiteľom
- pokarhanie triednym učiteľom
- pokarhanie riaditeľom školy

O všetkých výchovných opatreniach vedieme záznam. Závažné porušenia školského poriadku a následné výchovné opatrenia konzultujeme s jeho rodičmi v súlade s právnymi predpismi. Pri hodnotení a klasifikácii prospechu a správania žiakov postupujeme podľa platnej legislatívy a Školského poriadku, s ktorými sú žiaci, rodičia a zamestanci školy oboznámení na začiatku každého školského roka.

IX.2. Vnútorný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy

Problémom s ktorým sa stretáva každý zamestnávateľ je ako poznať výkon pracovníkov a ako dosiahnuť i udržať potrebnú úroveň ich produktivity. Okrem motivovania to môže byť i pravidelným hodnotením výkonnosti. Prispieva k lepšiemu poznaniu zamestnancov a zlepšovaniu ich výkonu

Hodnotenie zamestnancov je jednou z najdôležitejších činností systému riadenia ľudských zdrojov. Okrem motivácie slúži ako zdroj veľkého množstva užitočných informácií pre ďalšiu personálnu činnosť. Dobre spracovaný systém hodnotenia zamestnancov sa prejaví hlavne v

zvýšenom pracovnom výkone, v zlepšení motivácie pracovníkov ku kvalite, v zvýšení spravodlivosti a efektívneho odmeňovania a mnohých ďalších aspektov.

Hodnotenie sa robí 1 krát ročne. Spravodlivý systém hodnotenia predpokladá správny výber kritérií a metód hodnotenia.

Kritériá hodnotenia:

1. Pracovné výsledky
2. Pracovné správanie – prístup k plneniu úloh, rešpektovanie pravidiel, ohlasovanie problémov, hospodárnosť konania, vedenie dokumentácie, fajčenie, alkohol
3. Sociálne správanie – úroveň spolupráce, štýl vedenia kolektívu, správanie sa k nadriadeným i podriadeným.
4. Znalosti, spôsobilosti, potreby, vlastnosti – samostatnosť, iniciatíva, podnikavosť, spoľahlivosť, ctižiadostivosť, tvorivosť, starostlivosť

Metódy hodnotenia:

1. číselné
2. verbálne (slovné)
3. na základe plnenia stanovených cieľov
4. hodnotenie kritických prípadov
5. na základe hodnotiacich pracovníkov
6. na základe hodnotiaceho rozhovoru

Na účely hodnotenia pracovníkov používame ZÁZNAMOVÝ LIST, ktorý okrem kritérií obsahuje aj ich vyhodnotenie a základné údaje pracovníka.

Hodnotenie zamestnanca má dve podoby:

1. Neformálne – Ide o priebežné hodnotenie nadriadeným v priebehu výkonu práce. Má príležitostnú povahu, je skôr determinované situáciou daného momentu, pocitom hodnotiaceho. Ide o súčasť každodenného vzťahu medzi nadriadeným a podriadeným, súčasť priebežnej kontroly plnenia pracovných úloh a pracovného správania. Nie je spravidla zaznamenávané.

2. Formálne – Je racionálnejšie a periodické, vykonáva sa v pravidelnom intervale. Jeho charakteristickými rysmi sú – plánovitosť, systémovosť.

Škála hodnotenia	Charakteristika
Mimoriadne dobré	Stála výkonnosť podstatne prekračuje štandardné očakávania pre celkovú prácu.
Veľmi dobré	Často prekračuje očakávania pre štandardnú výkonnosť v kľúčových pracovných úlohách.
Dobré	Plní štandardy práce v súlade so stanovenou normou a môže prekročiť požiadavky na niektoré pracovné úlohy.
Postačujúce	Celková výkonnosť je prijateľná, ale je potrebné zlepšenie v jednom alebo viacerých dôležitých pracovných aspektoch.
Nepostačujúce	Výkonnosť je nedostatočná vo viacerých oblastiach práce. Je nutná zásadná zmena.

Systém kritérií na hodnotenie zamestnancov rozpracujeme podľa pracovného zaradenia.

- Pedagogickí pracovníci – učitelia
- Pedagogickí pracovníci – vychovávatelia
- Administratívni pracovníci
- Pracovníčky ŠJ
- Prevádzkoví zamestnanci

Každý zástupca riaditeľky školy má vypracovaný vlastný kontrolno – hospitačný plán, ktorý pravidelne každý polrok vyhodnocuje na gremiálnej porade.
Pri kontrole pedagogických pracovníkov spolupracujú zástupcovia riaditeľky školy s vedúcimi metodických združení a predmetových komisií. Kontrola bude prebiehať nasledovným spôsobom:

- Pozorovanie (hospitácie)
- Rozhovor s pedagogickým pracovníkom
- Sledovanie výsledkov žiakov, ktorých učiteľ vyučuje (prospech, žiacke súťaže, didaktické testy zadané naraz vo všetkých paralelných triedach, úspešnosť prijatia žiakov na vyšší stupeň školy a pod.)
- Sledovanie pokroku žiakov vo výsledkoch pod vedením učiteľa
- Hodnotenie výsledkov pedagogických zamestnancov v oblasti ďalšieho vzdelávania, tvorby učebných pomôcok, mimoškolskej činnosti a pod.
- Hodnotenie pedagogických a odborných zamestnancov manažmentom školy
- Vzájomné hodnotenie učiteľov (čo si vyžaduje aj vzájomné hospitácie a „otvorené hodiny“)
- Hodnotenie učiteľov žiakmi a rodičmi – spätná väzba zo schôdzok RZ, RR, RŠ
- Vyhodnocovaním plnenia činností zadaných nad rámec pracovných úloh
- Vyhodnocovaním výsledkov rôznych typov súťaží a externých testovaní.

Jedenkrát ročne budú tieto poznatky zhrnuté v periodickom sumatívnom hodnotení v rámci hodnotiaceho pohovoru so zamestnancom, ktorý bude založený na čiastočných výsledkoch formatívnych hodnotení zameraných na minulé výkony, ale zároveň bude impulzom pre jeho profesijný rast.

Cieľom vnútorného systému kontroly a hodnotenia zamestnancov školy je harmonizácia aktivít výchovno-vyučovacieho procesu a zvyšovanie kvality práce jednotlivých zamestnancov. Má viesť k zlepšovaniu, rozvoju a motivácii pedagógov, aby sami sledovali a hodnotili svoj pracovný výkon a správanie a menili ich kvalitu prostredníctvom kontinuálneho vzdelávania a sebavzdelávania, a tým zvyšovali kvalitu školy.

Vedeniu školy umožňuje systém kontroly a hodnotenia zamestnancov objektívnejšie hodnotiť jednotlivé pracovné výkony, získavať, riadiť, rozvíjať a odmeňovať tých, ktorí prispievajú ku kvalitnejšiemu, efektívnejšiemu a lepšiemu fungovaniu organizácie ako celku.

U zamestnancov má systém kontroly a hodnotenia podporovať a rozvíjať také profesionálne správanie a konanie, plnenie pracovných úloh, aktivity kontinuálneho vzdelávania a sebavzdelávania, ktoré bude prispievať k dosiahnutiu hodnôt, cieľov a funkcií školy.

IX.3. Vnútorný systém hodnotenia školy

Cieľom hodnotenia školy je poskytnúť žiakom a ich rodičom dostatočné a hodnoverné informácie o tom ako zvládajú požiadavky, ktoré sú na ne kladené a širokej verejnosti poskytnúť informácie o plnení cieľov stanovených Školským vzdelávacím programom. Komplexné hodnotenie školy bude súčasťou výročnej vyhodnocovacej správy školy.

Oblasti hodnotenia školy:

1. Materiálne, technické a hygienické podmienky pre vzdelávanie
2. Individuálne vzdelávacie potreby:

- miera zohľadňovania individuálnych vzdelávacích potrieb žiakov
- dodržiavanie individuálnych vzdelávacích plánov

3. Priebeh vzdelávania :

- posúdenie efektívnosti výučby
- používanie rozmanitých metód práce
- používanie motivačných nástrojov
- miera náročnosti výučby
- prepojenie výučby s počiatočnými znalosťami žiakov a ich skúsenosťami z reálneho života
- vytvorenie priestoru k tvorivej činnosti a vyjadrovanie vlastných názorov
- miera rozvíjania spôsobilostí a kľúčových kompetencií stanovených v školskom vzdelávacom programe

4. Školská klíma
- správanie učiteľov k žiakom
- vzájomné vzťahy medzi učiteľmi
- vzťah vedenia k učiteľom
- otázka bezpečnosti prostredia
- riešenie prejavov šikany, sociálne patologických javov

5. Vzájomné vzťahy s rodičmi
- miera komunikácie s rodičmi všetkých žiakov školy
- rešpektovanie názoru rodičov
- zapojenie školy do života v meste

6. Výsledky vzdelávania
- vedomosti, zručnosti a postoje v jednotlivých vzdelávacích oblastiach
- prechod žiakov na vyšší typ školy
- príprava žiakov na voľbu povolania

7. Riadenie školy, kvalita personálnej práce
- vytváranie zázemia pre kvalitnú prácu učiteľov
- efektivita míňania s prostriedkov a zdrojov
- miera spolupráce s rodičmi, úradmi, organizáciami

8. Kvalita ďalšieho vzdelávania pedagogických zamestnancov
9. Súlad školského vzdelávacieho programu s rámcovým vzdelávacím programom
10. Hodnotenie žiakov
- uplatňovanie seba hodnotenia žiakov
- používanie rôznych nástrojov hodnotenia
- stanovenie jasných a zrozumiteľných kritérií žiackych výkonov
- hľadanie možností, ako zlepšiť žiakovu prácu+

Nástroje hodnotenia
- rozbor dokumentácie školy
- rozhovory s učiteľmi, rodičmi a žiakmi
- dotazníky pre učiteľov, rodičov a žiakov
- porovnávacie testy
- hospitácie
- žiacke práce

Z monitorovaných hodnôt môžeme zostaviť vlastné hodnotenie školy, ktoré je zamerané na:
- Ciele, ktoré si škola stanovila, najmä v koncepčnom zámere rozvoja školy a v školskom vzdelávacom programe a ich reálnosť a stupeň dôležitosti
- Posúdenie toho, ako škola spĺňa ciele, ktoré sú v Štátnom vzdelávacom programe

Oblasti, v ktorých škola dosahuje dobré výsledky, oblasti, v ktorých škola dosahuje slabšie výsledky, včítane návrhov a opatrení.

X. Kontinuálne vzdelávanie pedagogických pracovníkov školy

Škola podporuje celoživotné vzdelávanie učiteľov v rámci zdokonaľovania profesijnej spôsobilosti. V rámci vzdelávania umožňujeme rozširovať vzdelávanie všetkých pedagogických zamestnancov školy. Podporujeme pedagógov k získaniu I. a II. atestačnej skúšky. Nadobudnuté vedomosti a zručnosti odovzdávajú učitelia svojim žiakom vo výchovnovzdelávacom procese.

Pedagogickí pracovníci sa aktívne zapájajú do ďalšieho vzdelávania pedagógov, pracujú na mnohých projektoch, zapájajú sa spolu so žiakmi do aktivít školy. Všetci učitelia a výchovní pracovníci absolvovali vzdelávacie kurzy informačných technológii viacerých stupňov. Tieto poznatky využívajú v pedagogickej činnosti, kde vo veľkej miere zapájajú IKT do vyučovacieho procesu.

Kontinuálne vzdelávanie ako súčasť celoživotného vzdelávania zabezpečuje u pedagogických a odborných zamestnancov sústavný proces nadobúdania vedomostí, zručností a spôsobilostí

s cieľom udržiavať, obnovovať, zdokonaľovať a dopĺňať profesijné kompetencie potrebné na výkon pedagogickej praxe a na výkon odbornej činnosti so zreteľom na premenu tradičnej školy na modernú. Formy kontinuálneho vzdelávania, do ktorého sa pedagógovia môžu zapojiť: adaptačné, aktualizačné, inovačné, špecializačné, funkčné a kvalifikačné.

Adaptačné vzdelávanie umožní získať profesijné kompetencie potrebné na výkon činností samostatného pedagogického zamestnanca alebo samostatného odborného zamestnanca, ktoré nezíska absolvovaním študijného programu alebo vzdelávacieho programu v požadovanom študijnom odbore poskytujúcom žiadaný stupeň vzdelania. Je určené pre začínajúcich pedagogických a odborných zamestnancov školy alebo školského zariadenia. Za tento typ vzdelávania sa nezískavajú kredity.

Aktualizačné vzdelávanie poskytne aktuálne poznatky a zručnosti potrebné na udržanie si profesijných kompetencií na štandardný výkon alebo na prípravu na vykonanie atestácie. Za tento typ vzdelávania sa získavajú kredity.

Inovačné vzdelávanie umožní pedagogickým zamestnancom zdokonaliť si profesijné kompetencie potrebné na štandardný výkon pedagogickej činnosti alebo na štandardný výkon odbornej činnosti. Za tento typ vzdelávania sa získavajú kredity, okrem funkčného inovačného vzdelávania, za ktoré sa kredity nezískavajú.

Špecializačné vzdelávanie zabezpečí získať profesijné kompetencie potrebné na výkon špecializovaných činností.

Funkčné vzdelávanie umožní získať profesijné kompetencie potrebné na výkon riadiacich činností vedúcich pedagogických a odborných zamestnancov.

Kvalifikačné vzdelávanie umožní získať profesijné kompetencie požadované na doplnenie kvalifikačných predpokladov alebo splnenie kvalifikačného predpokladu na vyučovanie ďalšieho aprobačného predmetu. Za tento typ vzdelávania sa získavajú kredity.

Je veľmi potrebné množstvo kvalitných ponúk na všetky formy vzdelávania pedagogických zamestnancov a aktivita v samoštúdiu a snahe pracovať na raste svojich profesijných zručností a vedomostí.

Kontinuálne vzdelávanie pedagogických pracovníkov školy je konkrétne rozpracované v „Pláne kontinuálneho vzdelávania na príslušný školský rok“.

XI. Školský učebný plán

Zvolené predmety a počty hodín odrážajú zameranie našej školy. Preto v našom školskom programe sú zastúpené v rozhodujúcej miere **slovenský jazyk a literatúra, prírodovedné predmety a cudzie jazyky**.

Školský učebný plán pre ISCED 1

Vzdelávacia oblasť		Jazyk a komunikácia			Matematika a práca s informáciami		Človek a príroda		Človek a spoločnosť	Človek a hodnoty	Človek a svet práce	Umenie a kultúra		Zdravie a pohyb	Spolu
Ročník / Predmet		Slovenský jazyk a literatúra	Anglický jazyk	Angličtina hrou	Matematika	Informatika	Prvouka	Prírodoveda	Vlastiveda	Etická výchova / Náboženská výchova	Pracovné vyučovanie	Hudobná výchova	Výtvarná výchova	Telesná a športová výchova	
1.	**iŠVP**	9+0	0+0	0+2	4+0	0+0	1+0	0+0	0+0	1+0	0+0	1+0	2+0	2+0	20+2
2.	**iŠVP**	8+1+1	0+0	0+2	4+0	0+0	2+0	0+0	0+0	1+0	0+0	1+0	2+0	2+0	20+3+1
3.	**iŠVP**	7+1+1	3+0	0+0	4+1	1+0	0+0	1+0	1+0	1+0	1+0	1+0	1+0	2+0	23+2+1
4.	**iŠVP**	7+1+1	3+0	0+0	4+0	1+0	0+0	2+0	2+0	1+0	1+0	1+0	1+0	2+0	25+1+1
Spolu	**iŠVP**	31	6	0	16	2	3	3	3	4	2	4	6	8	88
		37			18		6		3	4	2	10		8	88
	VH	3	0	4	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8
		7			1		0		0	0	0	0		0	8
	Extra hodiny	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
		3			0		0		0	0	0	0		0	3
	iŠkVP	37	6	4	17	2	3	3	3	4	2	4	6	8	99
		47			**19**		**6**		**3**	**4**	**2**	**10**		**8**	**99**

Poznámky:

1. Trieda sa delí na skupiny podľa platnej legislatívy. Na vyučovanie anglického jazyka a informatiky možno žiakov rozdeliť alebo spájať do skupín najviac 17 žiakov, spravidla pri jednom počítači sedí jeden žiak. Na vyučovanie etickej a náboženskej výchovy možno žiakov rozdeliť alebo spájať do skupín najviac 20 žiakov. Telesná a športová výchova sa na 1. stupni pre chlapcov a dievčatá vyučuje spoločne.
2. Voliteľné hodiny sa využijú na rozšírenie a prehĺbenie obsahu predmetov zaradených do iŠVP odrážajúcich zameranie a profiláciu našej školy a na zavedenie predmetu Angličtina hrou v 1. a 2. ročníku. Predmet Angličtina hrou sa nemusí deliť podľa vyhlášky o delení tried na skupiny, ale podľa podmienok školy.
3. Pri prestupe žiaka prijímajúca škola v prípade zistených odlišností zohľadní žiakovi ich kompenzáciu spravidla v priebehu jedného školského roku.
4. Podľa tohto rámcového učebného plánu sa vzdelávajú aj žiaci so zdravotným znevýhodnením, ktorí sú v triede začlenení v rámci školskej integrácie.
5. Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený. Taktiež celkový počet hodín je presne daný.
6. Školský rok trvá minimálne 33 týždňov, na tento počet týždňov je plánovaná výučba.
7. Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu.
8. Didaktické hry sú povinnou súčasťou vyučovania - sú realizované 1 krát po 4 hodiny v každom ročníku.
9. V 2.-4. ročníku je posilnené vyučovanie slovenského jazyka a literatúry formou extra hodín so zameraním na čitateľskú gramotnosť v rozsahu 1 hodina. Tieto hodiny sú realizované v rámci projektu Zvýšenie čitateľskej gramotnosti žiakov ZŠ – Kopánka. Na projekt sme získali nenávratný finančný príspevok z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

Základná škola s materskou školou Trnava, Námestie SUT 15

Školský učebný plán pre ISCED 2

Vzdelávacia oblasť		Jazyk a komunikácia			Matematika a práca s informáciami		Človek a príroda			Človek a spoločnosť			Človek a hodnoty	Človek a svet práce	Umenie a kultúra		Zdravie a pohyb	
Ročník / Predmet		Slovenský jazyk a literatúra	Anglický jazyk	Nemecký jazyk	Matematika	Informatika	Fyzika	Chémia	Biológia	Dejepis	Geografia	Občianska náuka	Etická výchova / Náboženská výchova	Technika	Hudobná výchova	Výtvarná výchova	Telesná a športová výchova	Spolu
5.	**iŠVP**	5+1	3+0	0+0	4+1	1+0	0+0	0+0	2+0	1+1	2+0	0+0	1+0	1+0	1+0	1+0	2+0	24+3
6.	**iŠVP**	5+0	3+0	0+0	4+1	1+0	2+0	0+0	1+1	1+1	1+1	1+0	1+0	1+0	1+0	1+0	2+0	25+4
7.	**iŠVP**	4+1	3+0	0+2	4+1	1+0	1+0	2+0	2+0	1+0	1+0	1+0	1+0	1+0	1+0	1+0	2+0	26+4
8.	**iŠVP**	5+0	3+0	0+2	4+1	1+0	2+0	2+0	1+0	1+0	1+0	1+0	1+0	1+0	1+0	1+0	2+0	27+3
9.	**iŠVP**	5+0	3+0	0+2	5+0	0+1	1+1	1+1	1+0	2+0	1+0	1+0	1+0	1+0	0+0	1+0	2+0	25+5
Spolu	**iŠVP**	24	15	0	21	4	6	5	7	6	6	4	5	5	4	5	10	127
		39			25		18			16			5	5	9		10	127
	VH	2	0	6	4	1	1	1	1	2	1	0	0	0	0	0	0	19
		8			5		3			3			0	0	0		0	19
	iŠkVP	26	15	6	25	5	7	6	8	8	7	4	5	5	4	5	10	146
		47			**30**		**21**			**19**			**5**	**5**	**9**		**10**	**146**

Poznámky:

1. Trieda sa delí na skupiny podľa platnej legislatívy. Na vyučovanie cudzích jazykov, techniky a informatiky možno žiakov rozdeliť alebo spájať do skupín najviac 17 žiakov, spravidla pri jednom počítači sedí jeden žiak. Na vyučovanie etickej a náboženskej výchovy možno žiakov rozdeliť alebo spájať do skupín najviac 20 žiakov. Telesná a športová výchova sa na 2. stupni školy delí, alebo spája na skupiny chlapcov a dievčat toho istého ročníka, najvyšší počet žiakov v skupine je 25, ak počet žiakov v skupine klesne pod 12, možno do skupín spájať aj žiakov rozličných ročníkov.
2. Z tematického okruhu technika sa odučí najmenej dve tretiny z celkovej časovej dotácie vyučovacieho predmetu v každom školskom roku a najviac jednu tretinu z celkovej časovej dotácie vyučovacieho predmetu v školskom roku z tematického okruhu ekonomika domácnosti podľa svojich aktuálnych materiálno-technických a personálnych podmienok.
3. Voliteľné hodiny sa využijú na rozšírenie a prehĺbenie obsahu predmetov zaradených do iŠVP odrážajúcich zameranie a profiláciu našej školy.
4. Ako druhý cudzí jazyk škola ponúka nemecký jazyk s časovou dotáciou 2 vyučovacie hodiny týždenne. Pri výbere voliteľného predmetu sa menšina žiakov triedy musí podriadiť väčšine. Žiak, ktorý sa na voliteľný predmet prihlási na konci 6. ročníka, tento sa pre neho stáva povinným predmetom v 7.-9. ročníku.
5. Pri prestupe žiaka prijímajúca škola v prípade zistených odlišností zohľadní žiakovi ich kompenzáciu spravidla v priebehu jedného školského roku.
6. Podľa tohto rámcového učebného plánu sa vzdelávajú aj žiaci so zdravotným znevýhodnením, ktorí sú v triede začlenení v rámci školskej integrácie.
7. Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený. Taktiež celkový počet hodín je presne daný.
8. Školský rok trvá minimálne 33 týždňov, na tento počet týždňov je plánovaná výučba.
9. Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu.
10. Informatika ako predmet je zaradený vo všetkých ročníkoch, ale v obsahu každého predmetu je zaradená práca s informačno-komunikačnými technológiami a súčasťou vyučovania je aj prierezová téma tvorba projektov a prezentačné zručnosti.
11. Kurz Ochrana života a zdravia je povinnou súčasťou vyučovania - je realizovaný formou účelového cvičenia 2 krát po 5 hodín v každom ročníku.

XII. Učebné zdroje

Pre vyučovanie všetkých predmetov budú používané učebnice a učebné pomôcky schválené a odporúčané MŠ SR. Demonštračné didaktické pomôcky budeme v plnej miere využívať, aby sme žiakom názorne sprístupnili javy, ktoré sa učia. Doplnkovými materiálmi budú rôzne pracovné listy, cvičebnice, encyklopédie, detská beletria, internet, rozhlas, televízia, slovníky a metodické príručky. V neposlednom rade budú k dispozícii interaktívne výučbové softvéry a vzdelávacie programy, odborné publikácie k daným témam, webové stránky, venované danému predmetu

Predmet	**Ďalšie učebné zdroje**
Slovenský jazyk a literatúra	mimočítanková literatúra a detské časopisy, jazykové príručky a slovníky (synonymický, frazeologický, výkladový, slovník cudzích slov,...)
Anglický a nemecký jazyk	dvojjazyčné slovníky, obrázkové slovníky, multimediálne výukové CD ROM´s obrazový demonštračný materiál, texty na počúvanie: piesne, vtipy, básne, rozprávky
Matematika	dynamické výučbové matematické a geometrické softvéry, matematicko-fyzikálne tabuľky
Informatika	vedecké časopisy a odborná literatúra, manuály k jednotlivým softvérom
Prvouka	školský príručný atlas rastlín a živočíchov
Prírodoveda	školský príručný atlas rastlín a živočíchov
Fyzika	matematicko-fyzikálne tabuľky, vedecké časopisy, Animovaná fyzika a fyzikálne výučbové softvéry
Chémia	matematicko-fyzikálne tabuľky, vedecké časopisy
Biológia	školský príručný atlas rastlín a živočíchov, vedecké časopisy
Vlastiveda	plány a mapy, múzeá, archívy, hrady, zámky, historické budovy
Dejepis	vedecké časopisy, dejepisné čítanky, historické pramene, dejepisné mapy, noviny, časopisy, populárno-vedecká literatúra a historická beletria, múzeá, archívy, hrady, zámky, historické budovy
Geografia	plány a mapy, vedecké časopisy, katalógy cestovných kancelárií
Občianska náuka	vedecké časopisy, Ústava SR, zbierky zákonov, noviny, časopisy, Deklarácia práv dieťaťa, Dohovor o ľudských právach
Etická výchova	Deklarácia práv dieťaťa, Dohovor o ľudských právach
Náboženská výchova	Sväté písmo, Katechizmus cirkvi, Dokumenty cirkvi, biblické mapy
Pracovné vyučovanie	články vystrihnuté z časopisov, obrazy, fotografie, hotové aranžmány,
Technika	články vystrihnuté z časopisov, obrazy,

	fotografie, hotové aranžmány, schémy elektrických obvodov, technické plány, odborné časopisy
Hudobná výchova	spevníky ľudových hier a piesní, nahrávky na CD
Výtvarná výchova	výtvarné diela, galérie, múzeá, historické pamiatky
Telesná a športová výchova	záznamy športových podujatí, výkonnostné tabuľky

XIII. Začlenenie prierezových tém

Rýchlo sa meniaca realita súčasnej globalizovanej spoločnosti, s novými technológiami a sociálnymi zmenami ovplyvňuje postoje, hodnotový systém žiakov a ich konanie. Táto skutočnosť sa musí odraziť aj vo vzdelávaní. Vhodným prostriedkom na to sú prierezové témy, ktoré sa svojím obsahom a výchovným zameraním premietajú do vymedzených vzdelávacích oblastí, dopĺňajú ich, prepájajú ich obsah s aktuálnym dianím v spoločnosti, s každodennou žitou skúsenosťou žiaka a konkrétnej triedy. V tomto zmysle prierezové témy priaznivo ovplyvňujú proces utvárania a rozvíjania funkčných kompetencií žiakov.

V **primárnom vzdelávaní** majú prierezový charakter nasledujúce témy:

- Osobnostný a sociálny rozvoj
- Výchova k manželstvu a rodičovstvu
- Enviromentálna výchova
- Mediálna výchova
- Multikultúrna výchova
- Regionálna výchova a ľudová kultúra
- Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke
- Ochrana života a zdravia

V **nižšom strednom vzdelávaní** majú prierezový charakter nasledujúce témy:

- Osobnostný a sociálny rozvoj
- Výchova k manželstvu a rodičovstvu
- Environmentálna výchova
- Mediálna výchova
- Multikultúrna výchova
- Ochrana života a zdravia

Všetky prierezové témy budeme realizovať priebežne ako súčasť učebného obsahu vyučovacích predmetov. Prierezové témy sú vyznačené v tematicko výchovno-vzdelávacích plánoch, na konkrétnych vyučovacích hodinách pri konkrétnom učive. Ďalej ich budeme realizovať na vychádzkach, exkurziách, školských výletoch, školách v prírode a lyžiarskych výcvikových kurzoch.

Prierezovú tému Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke a Ochrana života a zdravia budeme realizovať v primárnom vzdelávaní formou kurzu „Didaktické hry“.

Prierezovú tému Ochrana života a zdravia budeme realizovať v nižšom strednom vzdelávaní formou kurzu „Účelové cvičenie“.

Ďalej budeme začleňovať do edukačného procesu aktivity k témam, ktoré majú prierezový charakter a prelínajú sa jednotlivými predmetmi vo všetkých ročníkoch ZŠ: výchovy v duchu humanizmu, so vzdelávaním v oblasti ľudských práv, práv dieťaťa, práv osôb so zdravotným postihnutím, rovnosti muža a ženy, predchádzania všetkým formám diskriminácie, xenofóbie, antisemitizmu, intolerancie, extrémizmu a rasizmu.

Výchovou v duchu humanizmu budeme venovať pozornosť dvom aspektom: priblíženie výchovy k ľudskej prirodzenosti (budeme vytvárať také podmienky pre výchovu, aby zodpovedali prirodzeným potrebám a zákonitostiam vývoja dieťaťa, vychádzali z jeho možností a záujmov, čo sa často nesprávne interpretuje len ako „byť láskavý k deťom“, „znížiť sa k nim“, alebo znížiť náročnosť vyučovania); rozvoj osobnosti žiaka vo všetkých schopnostiach a predpokladoch, v ktorých to je práve u neho možné, do najvyššej možnej miery (začleňovať také prostriedky výchovy, ktoré budú čo najviac aktivizovať jeho vlastný osobnostný rast a sebarozvoj).

Budeme rešpektovať jedinečnosť ako cieľ a podmienku výchovy, že každý je iný a má zostať iný, aj keď prejde procesom výchovy. Používať také postupy v edukačnom procese, v ktorých si dieťa samo pred seba stavia dosiahnuteľné ciele a čo najviac je pri ich dosahovaní samostatné a činorodé

a tým podporovať jeho sebarozvoj. Súčasne ho viesť k uvedemelej autoregulácii na základe vlastného rozhodovania o sebe samom s cieľom aktívneho podielu na svojom vlastnom vzdelávaní. Komplexne rozvíjať všetky stránky osobnosti človeka proporcionálne vyvažovať rozvoj nonkognitívnej, afektívnej stránky, (citov, postojov, charakteru) ako aj psychomotorických schopností žiaka. Uplatňovať prioritu vzťahovej dimenzie vo výchove, ktorá predstavuje realizáciu troch druhov vzťahov: vzťah k sebe samému, k ľuďom, k svetu a každý z týchto vzťahov môže mať trojaký charakter: poznávací (vedomosti), pretvárací (schopnosti), hodnotiaci (postoje).

Výchovou k ľudským právam a právam dieťaťa chceme: vštepovať žiakom vzájomnú úctu, rešpektovanie kultúrnych odlišností; rešpektovať ľudskú dôstojnosť v prostredí školy; rešpektovať rovnosť, pluralitu, spravodlivosť a hodnotu každého jedinca; vychovávať k demokratickému cíteniu a občianstvu;pestovať osobnosť žiakov, rozvíjať ich zmysel pre povinnosť; rozvíjať zmysel žiakov pre slobodu a zodpovednosť voči zákonom a za svoj osobný život.

V súlade so slobodou prejavu a právom na informácie má žiak na našej škole právo: vyjadriť slobodne svoj názor ohľadom preberanej látky na hodine, ktorý je nekonformný s tradičným chápaním; klásť otázky k učivu a dostať na ne odpoveď,(avšak úmyselné a opakované narúšanie vyučovacej hodiny zo strany žiaka a rovnako nevhodné vystupovanie žiaka voči učiteľovi alebo spolužiakovi určite nemožno chápať ako vhodné realizovanie práva na prejav); na zdôvodnenie klasifikácie; slobodne rozhodnúť o svojom výzore a oblečení (obmedziť slobodu „obliekania“ budeme v prípade, ak by žiak na svojom oblečení propagoval fašistické alebo vulgárne symboly, alebo symboly a nápisy zvádzajúce k zneužívaniu a šíreniu návykových látok).

Vo výchovno-vzdelávacej činnosti budeme rešpektovať Dohovor o právach dieťaťa. Veku primeranou formou oboznamovať deti a žiakov s ich právami a povinnosťami v zmysle tohto dokumentu s využívaním aktivizujúcich metód.

Veku primeraným spôsobom budeme priebežne informovať deti a žiakov o zmysle a príslušných ustanoveniach Opčného protokolu k Dohovoru o právach dieťaťa o predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii, Opčného protokolu k Dohovoru o právach dieťaťa o účasti detí v ozbrojených konfliktoch, Opčného protokolu o procedúre oznámení, o Dohovore Rady Európy o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a sexuálnym zneužívaním detí a Dohovore o právach osôb so zdravotným postihnutím.

Viesť deti k poznaniu, že práva patria všetkým deťom bez rozdielu, že nie na všetko, po čom túžime, máme aj právo, že každé právo súvisí s výkonom povinností a zodpovednosti.

Rozvíjať kľúčové kompetencie dieťaťa, t. j. životné zručnosti či komplex spôsobilostí, tak, aby preukázali vedomosti, zručnosti a postoje v oblasti ľudských práv a práv všetkých detí bez rozdielu.

Zapájať deti a žiakov do aktivít v oblasti výchovy k ľudským právam organizovaním besied, súťaží, stretnutí, tematických výstav, návštev divadelných predstavení s tematikou ľudských práv.

Viesť žiakov ku kreovaniu žiackej školskej rady, podporovať aktívnu participáciu žiakov na školskej samospráve; a pristupovať dôsledne k napĺňaniu výchovy k ľudským právam.

V rámci medzipredmetových vzťahov viesť žiakov k poznaniu potreby uplatňovania ľudských práv v každodennom styku.

Výchova žiakov k právu osôb so zdravotným postihnutím - včlenením rôznych aktivít do edukačného procesu, zvyšovať povedomie žiakov o právach zdravotne postihnutých osôb, presadzovať ich, ochraňovať a zabezpečiť plnohodnotný a rovný výkon ľudských práv a základných slobôd pre všetky osoby so zdravotným postihnutím a podporovať úctu k ich dôstojnosti bez akejkoľvek diskriminácie na základe zdravotného postihnutia.

Budeme viesť žiakov k rešpektovaniu prirodzenej dôstojnosti, osobnej nezávislosti, slobody voľby a samostatnosti zdravotne postihnutých osôb, rešpektovanie a prijatie ich odlišnosti ako súčasť ľudskej rozmanitosti a prirodzenosti.

Rodová výchova – rovnosť muža a ženy – viesť žiakov k rešpektovaniu individuality každého človeka a odmietaniu rodových stereotypov.

Rozširovať poznatky o rodových stereotypoch a ich dôsledkoch, ktoré ovplyvňujú rodovo diferencované správanie sa a o procese rodovej socializácie a jej vplyv na tvorbu rodovej nerovnosti.

Aplikovať rodovo citlivý jazyk v edukačnom pôsobení učiteľov - rozšíriť kompetencie plánovať vyučovací proces, tvoriť úlohy a aktivity pre žiakov a žiačky s využitím rodovo citlivého prístupu, prehĺbiť kompetencie v oblasti motivácie žiakov a žiačok k aktívnemu odstraňovaniu rodových stereotypov vo svojom okolí.

Predchádzanie všetkým formám diskriminácie, xenofóbie, antisemitizmu, intolerancie, extrémizmu a rasizmu– v edukačnom procese budeme implementovať aktivity smerujúce k efektívnej a cielenej prevencii prejavov rasizmu, xenofóbie, antisemitizmu, extrémizmu a ostatných foriem intolerancie, realizovať exkurziu do pamätných miest holokaustu (Slovenská republika: Múzeum holokaustu v Seredi, Múzeum Slovenského národného povstania v Banskej Bystrici), organizovanie besied, návštevy pamätníkov: SNP, Osloboditeľov, 1. svetovej vojny, M.R. Štefánika, ... v Trnave pri príležitosti rôznych výročí.

Uplatňovaním vhodných pedagogických a odborných intervencií realizovať inkluzívne vzdelávanie detí a žiakov našej školy. Šíriť myšlienky tolerancie, akceptácie odlišností a zlepšovanie postojov voči znevýhodneným skupinám obyvateľstva.

Využiť vhodné tematické celky učebných osnov občianskej výchovy, náuky o spoločnosti, náboženskej a etickej výchovy, ako aj medzipredmetové vzťahy na posilnenie tolerancie,odstraňovanie rasizmu, antisemitizmu a xenofóbie.

Prierezové témy pre ISCED 1:

Názov prierezovej témy	Názov celku (hlavný cieľ a skratka používaná v TVVP)	Ročník	Predmet	Téma
Osobnostný a sociálny rozvoj - OSR	**OSR 1.1 Porozumieť sebe a iným**	1. 1. 2.	ETV ETV PVO	Rozvoj fantázie a pozorovacích schopností. Poznávanie seba a druhých Pamiatka zosnulých
	OSR 1.2 Optimálne usmerňovať vlastné správanie a prejavovanie emócií	2. 3.	PVO ETV	Záchrana ľudského života City
	OSR 1.3 Uprednostňovať priateľské vzťahy v triede i mimo nej	1. 2. 3. 4.	ETV TSV ETV VYV	Nakresli priateľa Štafetové preteky s prenášaním predmetov Kontakty v skupine, dodržiavanie pravidiel Ako sa tvária farby
	OSR 1.4 Osvojiť si, využívať a ďalej rozvíjať zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce	2. 3. 4.	PVO VYV SJL	Cestovateľská správa o cestovaní Fantastický portrét Hrdinovia v detskej literatúre
	OSR 1.5 Nadobudnúť základné prezentačné zručnosti osvojené na základe postupného spoznania svojich predpokladov a uplatňovať ich pri prezentácii seba a svojej práce	1.-4. 4.	SJL INF	Prednes poézie a prózy Tvorba prezentácie na danú tému
	OSR 1.6 Získať a uplatňovať základné sociálne zručnosti pre optimálne riešenie rôznych situácií	1.-4. 1.-4. 3.	ETV NBV SJL	Riešenie problémových situácií Pomoc blížnym Ukážky z literárnej tvorby detských autorov na danú tému

	OSR 1.7 Rešpektovať rôzne typy ľudí, ich názory a prístupy k riešeniu problémov	1.-4.	ETV/NBV	Tolerancia, ako byť ohľaduplný
	OSR 1.8 Uprednostňovať základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom živote	1. 2. 3. 4.	PVO PVO TSV PDA	Zdravá výživa Kostra. Svaly Rozvoj fyzickej kondície Zdravý životný štýl
Výchova k manželstvu a rodičovstvu - VMR	**VMR 1.1 Osvojiť si základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti**	1. 1. 2. 2. 3.	SJL HUV PVO SJL SJL	Mama má bábätko Spi dieťatko spiže, Maličká som, Čo deťom k šťastiu treba Povolania ľudí Moja mama, mamička Ľudová rozprávka
	VMR 1.2 Získať základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti medziľudských vzťahov	1. 3. 3. 4.	VYV SJL NBV NBV	Ja a moji kamaráti Ľudová slovesnosť, vlastnosti literárnej postavy Desatoro Cesta k druhým
	VMR 1.3 Uprednostňovať základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom (každodennom) živote	2. 4. 4.	PVO PDA HUV	Záchrana ľudského života Základy konštruovania obydlia Svadobné piesne, obradné zvyky

Environmentálna výchova - ENV	**ENV 1.1 Osvojiť si základné pravidlá a zručnosti pre správanie sa v prírode s ohľadom na organizmy a ich životné prostredie**	1. 1. 2. 3. 4.	SJL NBV PVO HUV VLA	Vysoké Tatry, Ďateľ, Jar, Výlet, Životné prostredie Svet Pôda a jej úrodnosť Vokálno tanečno intonačné činnosti Ochrana prírody
	ENV 1.2 Rozpoznať hlavné zmeny vo svojom okolí na základe pozorovania prírody	1. 2. 3.	PVO PVO VYV	Počasie, Rastliny, Zvieratá Rast a vývin živočíchov Premeny prírody
	ENV 1.3 Rozpoznať hlavné charakteristiky rôznych druhov životného prostredia	1. 2. 3.	SJL PVO TSV	Životné prostredie Spoločenstvo mravcov, včiel Aktivity v prírode – turistika
	ENV 1.4 Poznať a vyberať konkrétne možnosti smerujúce k ochrane a zlepšeniu svojho životného prostredia	1. 2. 3. 4.	NBV VYV VLA VLA	Ochrana sveta Chrámy starých Egypťanov Cestujeme po Slovensku Ochrana životného prostredia
	ENV 1.5 Podieľať sa aktívne na zveľaďovaní životného prostredia školy a jej okolia	3., 4.	PVC	Výsadba a starostlivosť o liečivé rastliny
	ENV 1.6 Správať sa šetrne k prírodným zdrojom, uskromniť sa v spotrebe, ktorá zaťažuje životné prostredie	2.	VYV	Využitie recyklovaného materiálu

Mediálna výchova - MDV	**<u>MDV 1.1</u> Uvedomiť si význam a vplyv médií vo svojom živote a v spoločnosti**	1. 2. 4.	SJL SJL VLA	Počúvame rozprávku Z rozprávky do rozprávky História Slovenska v Slovenskom rozhlase
	<u>MDV 1.2</u> Pochopiť a rozlíšiť pozitíva a negatíva využívania vplyvu médií a ich produktov	3.-4. 3. 3. 3. 3.	ETV NBV SJL TSV INF	Vytvorenie reklamy a antireklamy Desatoro Reklama, Vedomosti Aktivity v prírode Postupy riešenia problémov, algoritmus myslenia
	<u>MDV 1.3</u> Osvojiť zodpovedný prístup pri využívaní médií na komunikáciu a vytváranie vlastných mediálnych produktov	1. 2. 3. 4. 4.	VYV SJL SJL+INF VLA PVC	Kresba pre priateľa List rodičom Blahoželanie, list, pozvánka, vizitka Pozvánka na Slovensko Vytvorenie pozvánky, blahoželania
	<u>MDV 1.4</u> Nadobudnúť základy zručností potrebných na využívanie médií	1. 3.-4.	SJL INF	Učíme sa telefonovať Učíme sa písať, komunikácia pomocou IKT
Multikultúrna výchova - MUV	**<u>MUV 1.1</u> Rešpektovať prirodzenú rozmanitosť spoločnosti**	1. 2. 2. 3. 4.	VYV SJL TSV ETV SJL	Kreslenie detí všetkých farieb pleti Farebný svet Základné lokomocie a nelokomočné pohybové zručnosti Dážď v pralese Umelecký a vecný text
	<u>MUV 1.2</u> Spoznávať rozličné tradičné aj nové kultúry a subkultúry	1. 1. 2. 3. 4.	VYV HUV SJL NBV VYV	Mikuláš, Vianoce, Veľká noc Ľudová pieseň – Vŕšok dolina J. Navrátil – Všetky deti sveta Pascha Grécke umenie
	<u>MUV 1.3</u> Akceptovať kultúrnu rozmanitosť ako spoločenskú realitu	1.-4. 2. 2.-4.	NBV HUV ETV	Rôzne veže – rôzne vierovyznania Hra na sluhu Iniciatíva vo vzťahu k iným

	MUV 1.4 Uplatňovať svoje práva a rešpektovať práva iných ľudí	1.-4. 2. 1.-4.	ETV ETV NBV	Základné práva skupiny Iniciatíva iných, ktorá ohrozuje moju bezpečnosť Zem Biblie
Regionálna výchova a ľudová kultúra - RLK	**RLK 1.1 Rozširovať a rozvíjať svoje znalosti o historických, kultúrnych a prírodných hodnotách svojho regiónu**	1. 1. 2. 3. 3. 4. 4.	VYV HUV PVO VLA TSV NBV VLA	Nakresli džbán a hrnček Spev a tanček mamičke Ako nezablúdiť - plán Naše pamiaty a ich krása Kreatívne a estetické pohybové činnosti – ľudové Veže v našom meste Tradície a zvyky nášho regiónu
	RLK 1.2 Vytvárať si pozitívny vzťah k svojmu bydlisku, obci, regiónu a krajine	1. 2. 3. 3. 4.	VYV PVO VLA INF VLA	Maľujem svoje bydlisko Krajina v okolí obce Spoznávame regionálne dejiny Informácie o našom meste na webe Cestujeme – tradície a zvyky
	RLK 1.3 Rozvíjať svoju národnú a kultúrnu identitu	1. 1. 2. 3. 4.	SJL HUV HUV VYV NBV	Čítankové obdobie – predne s básne o rodnej zemi Ľudová hra – Mám ručníček mám Ľudové piesne a hry Maľovanie ľudového ornamentu Kostoly v našom meste
Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke - DVA	**DVA 1.1 Pochopiť funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými právnymi predpismi na veku primeranej úrovni**	**Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke – DVA sa vyučuje v 1. – 4. ročníku** v dvojdňových blokoch: - Prvý deň: - teoretická príprava - Druhý deň: - praktické overenie si nadobudnutých vedomostí v teoretickej príprave Okrem toho sa dopravná výchova využíva pri vyučovaní všetkých predmetov ako prierezová téma.		
	DVA 1.2 Osvojiť si zásady, nadobudnúť spôsobilosti a praktické zručnosti bezpečného pohybu v cestnej premávke			

	DVA 1.3 Pochopiť význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládnuť základné úlohy údržby bicykla	
	DVA 1.4 Uvedomiť si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky	
Ochrana života a zdravia – OZO	**OZO 1.1 Rozpoznať nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie**	**Ochrana života a zdravia – OZO sa aplikuje v 1. – 4. ročníku** v rámci Didaktických hier. Didaktické hry (DH) v 1. - 4. ročníku sa konajú v prírode 1 krát v roku v trvaní 4 hodín. Pred DH realizujeme deň prípravy najmä na teoretickú časť v rozsahu 2 - 4 hodín podľa náročnosti plánovaných činností. Okrem toho sa prierezová téma Ochrana života a zdravia využíva pri vyučovaní všetkých predmetov.
	OZO 1.2 Osvojiť si praktické zručnosti v sebaochrane	
	OZO 1.3 Pochopiť dôležitosť poskytnutia pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života	
	OZO 1.4 Vedieť vhodne zareagovať v prípade potreby poskytnutia prvej pomoci	
	OZO 1.5 Osvojiť si základné činnosti súvisiace s pohybom a pobytom v prírode	

	OZO 1.6 Rozvíjať svoju telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť v prírodných podmienkach	

Prierezové témy pre ISCED 2:

Názov prierezovej témy	Názov celku (hlavný cieľ a skratka používaná v TVVP)	Ročník	Predmet	Téma
Osobnostný a sociálny rozvoj - OSR	**OSR 2.1 Porozumieť sebe a iným** **Ochrana svojich práv a rešpektovanie práv iných**	5. 5. 5.-6. 6. 8. 8.-9.	NBV ETV SJL SJL SJL NBV	Moja obeta Charakter človeka Doplnková literatúra Rozhovor nie sú iba slová Opis osoby, Interview Sebapoznanie, sebaprijatie
	OSR 2.2 Optimálne usmerňovať vlastné správanie, ochrana ľudských práv	5. 7. 8.-9.	SJL SJL ETV	Doplnkové čítanie, iteratúra pre deti Ľ. Suballyová – O medailách a pomaranči Prosociálne a asertívne správanie
	OSR 2.3 Osvojiť si, využívať a ďalej rozvíjať zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce, ako základ zachovávania Deklarácie ľudských práv	5.-9. 5. 5.-9. 5.	ETV SJL NBV INF	Komunikácia a kooperácia Pozdrav, pohľadnica, blahoželaniem, pozvánka Slúžim rodine Internet ako nástroj komunikácie
	OSR 2.4 Nadobudnúť základné prezentačné zručnosti osvojené na základe postupného spoznania svojich predpokladov a uplatňovať ich pri prezentácii seba a svojej práce	5.-9. 7. 5.-9. 9.	INF NBV SJL OBN	Spracovanie informácií vo forme PC prezentácie Vlastné hranice a vina Prednes poézie a prózy, Prezentácia výkladu Prezentácia – moja firma

	OSR 2.5 Získať a uplatňovať základné sociálne zručnosti pre optimálne riešenie rôznych situácií. Čo je sloboda, mobing, šikanovanie, ako im predchádzať	5.-9. 5.-9.	ETV SJL	Riešenie záťažových situácií Literatúra pre deti
	OSR 2.6 Rešpektovať rôzne typy ľudí a ich názory a prístupy k riešeniu problémov **Deklarácia ľudských práv**	5.-9. 5. 7.	ETV SJL NBV	Zlaté pravidlo etiky Zemský poklad Sloboda človeka
Výchova k manželstvu a rodičovstvu - VMR	**VMR 2.1 Osvojiť si základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin osobnosti žiaka v súčasnosti i v budúcnosti**	5. 5. 6. 6. 7. 8.-9.	SJL ETV OBN GEG BIO ETV	Encyklopédia, mimočítankové čítanie Moja cesta Vnútorný život jednotlivca Obyvateľstvo Vývin jedinca Vzťah chlapci - dievčatá
	VMR 2.2 Získať základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti partnerských vzťahov, manželstva a rodičovstva	5.-9. 5. 5. 7. 9.	NBV DEJ ANJ SJL SJL	Desatoro, láska, partnerstvo Vznik rodiny, tradičná rodina Pomenovanie ľudských, fyzických a charakterových čŕt M. Kukučín – Z teplého hniezda J. Wilsonová – Dieťa zo smetiska
	VMR 2.3 Osvojiť si zásady bezpečného správania a porozumieť rizikám v oblasti	7. 8.-9.	BIO ETV	Pohlavné ochorenia Zdržanlivosť v sexuálnom živote

	sexuality			
	<u>VMR 2.4</u> Uprednostňovať základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom (každodennom) živote	5.-9. 5.-9. 5.-9. 5.-9. 5.-9.	ETV NBV TSV ANJ,NEJ SJL	Zdravý životný štýl Životný štýl a zdravie Potreba pohybu pre zdravie Zdravý živoný štýl Doplnkové čítanie
Environmentálna výchova - ENV	**<u>ENV 2.1</u> Rešpektovať základné pravidlá pre správanie sa v prírode s ohľadom na organizmy a ich životné prostredie**	5. 5. 8. 9.	MAT SJL CHE OBN	Slovné úlohy Slnko a príroda Voda Globálne problémy sveta
	<u>ENV 2.2</u> Rozpoznať a vyhodnotiť zmeny v prírode a vo svojom okolí	5. 6. 7. 5.-9.	SJL OBN GEG BIO	Príslovia a pranostiky Moja obec, môj kraj Typy krajín, vplyv človeka na krajinu Biotop v okolí bydliska
	<u>ENV 2.3</u> Poznať možnosti smerujúce k ochrane a zlepšeniu životného prostredia, podieľať sa na aktivitách (školy) smerujúcich k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia širšieho okolia (školy, obce...)	5.-9. 6.-7. 5.-9. 5.-9.	THD OBN SJL VYV	Zlepšovanie životného prostredia školy Podnety na zlepšenie životného prostredia, v ktorom žijem Doplnkové čítanie Ako zlepšiť životné prostredie - kresba
	<u>ENV 2.4</u> Získať informácie o zásahoch človeka do životného prostredia a vyhodnotiť ich dôsledky v lokálnych a globálnych súvislostiach	9. 5.-9. 6.-9. 5.-9.	CHE MAT OBN BIO	Chémia v poľnohospodárstve Riešenie slovných úloh Globálne problémy Globálne súvislosti životného prostredia

	ENV 2.5 Rozlišovať technológie a výrobky šetrné k životnému prostrediu	9. 5.-9. 6.-9. 5.-9. 8.	CHE MAT OBN BIO FYZ	Chémia v poľnohospodárstve Riešenie slovných úloh Globálne problémy Globálne súvislosti životného prostredia Zdroje energie, Spaľovacie motory - vplyv na životné prostredie
	ENV 2.6 Šetrne sa správať k prírodným zdrojom	5.-9. 8. 6.-7.	BIO FYZ OBN	Ochrana životného prostredia Zdroje energie Ochrana životného prostredia
	ENV 2.7 Aktívne sa podieľať na eliminácii znečistenia životného prostredia	6.-9. 5.-9. 5.-9.	OBN ETV, NBV GEG	Ochrana životného prostredia Ochrana životného prostredia Ochrana životného prostredia
Mediálna výchova - MDV	**MDV 2.1 Uvedomiť si význam a vplyv médií vo svojom živote a v spoločnosti**	5. 5. 6. 5.-9. 5.-9.	SJL DEJ ANJ INF ETV	Filmové a televízne rozprávky Vieme správne používať médiá Film a televízia Netiketa, IKT technológie v spoločnosti Pozitíva a negatíva médií
	MDV 2.2 Nadobudnúť základné technické zručnosti potrebné pre používanie médií a médiá využívať zmysluplne	5.-9. 5.-9. 8. 8. 9.	INF GEG SJL NEJ SJL	Práca s textom, s prezentáciou, s grafikou, spracovanie zvuku a obrazu, ... Tvorba referátov, projektov, prezentácií Slávnostný prejav Hudba Heinrich Skoll – Priamov poklad
	MDV 2.3 Pochopiť a rozlíšiť pozitíva a negatíva využívania, vplyvu médií a ich produktov	5.-9. 5.-9. 6. 7.	INF ETV NBV NBV	Netiketa Vedieť si vybrať Sila slova, Etika v médiách Desatoro
	MDV 2.4 Získať kritický odstup od mediálnych produktov a ich obsahov a rozpoznať mediálne spracovanú realitu	5.-9. 9. 5.-9. 8.-9.	ETV OBN SJL VYV	Tvorivosť – antireklama Ochrana spotrebiteľa, História reklamy Doplnkové čítanie Kresba reklama, antireklama

	MDV 2.5 Osvojiť si zodpovedný prístup pri využívaní médií na komunikáciu a vytváranie vlastných mediálnych produktov	5.-9. 5. 5. 8.	INF SJL ANJ NEJ	Netikete, Komunikácia pomocou IKT Písanie SMS a e-mailu Precvičovanie komunikačných zručností-e-mail Voľné dni a voľný čas (záľuby PC)
Multikultúrna výchova - MUV	**MUV 2.1 Rešpektovať prirodzenú rozmanitosť spoločnosti. Deklarácia ľudských práv v praxi**	5. 6.-9. 7.	SJL OBN NBV	99 bratov stý Ruža, Opis osoby Význam EÚ, Svetové náboženstvá, Rozdielne svetonázory Svetové náboženstvá
	MUV 2.2 Spoznať rozličné tradičné aj nové kultúry a subkultúry	5. 5. 6. 7. 8.-9. 5.-9.	SJL NBV GEG ANJ NEJ VYV	Rozprávajme zážitky Baránok boží Cestujeme do Ázie Komunikačné zručnosti Nemecky hovoriace krajiny Maľujeme celý svet
	MUV 2.3 Akceptovať kultúrnu rozmanitosť ako spoločenskú realitu	5.-8. 5.-9. 7. 5.-9. 5.-9. 5.-8.	HUV VYV DEJ ANJ ETV HUV	Ľudové piesne a zvyky národov Európy Svetové výtvarné umenie Predkovia Slovákov v Tatranskej kotline Kultúra Anglosaských krajín Tolerancia medzi národmi a etnikami Putujeme za ľudovou piesňou
	MUV 2.4 Uplatňovať svoje práva a rešpektovať práva iných ľudí	5.-9. 5. 7. 8.	ETV SJL NBV ANJ	Asertivita a tolerancia Diskusia Práva človeka Stravovanie
	MUV 2.5 Mať možnosť spoznať naše kultúrne dedičstvo a rozvíjať tak svoju kultúrnu identitu	5. 9. 9. 5.-9.	SJL NBV SJL DEJ	Národné povesti, príslovia, porekadlá, rozprávky Kresťanské posolstvo ľudskosti Slovenčina ako národný jazyk Národné kultúrne dejiny

		8.-9.	GEG	Slovensko
Ochrana života a zdravia – OZO	**OZO 2.1 Rozpoznať nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie**	**Ochrana života a zdravia – OZO sa aplikuje v 5. – 9. ročníku** v rámci Účelového cvičenia. Účelové cvičenia (ÚCV) v 5. - 9. ročníku realizujeme v prírode 2 krát v roku po 5 hodín z pravidla v zime (teoretická časť) a v lete (praktická časť). Okrem toho sa prierezová téma Ochrana života a zdravia využíva pri vyučovaní všetkých predmetov.		
	OZO 2.2 Osvojiť si praktické zručnosti v sebaochrane			
	OZO 2.3 Pochopiť dôležitosť poskytnutia pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života			
	OZO 2.4 Vedieť poskytnúť predlekársku prvú pomoc			
	OZO 2.5 Cieľavedome rozvíjať svoju telesnú zdatnosť a odolnosť organizmu na fyzickú a psychickú záťaž v náročných životných situáciách			
	OZO 2.6 Orientoval sa pri pohybe a pobyte v prírode			

DOPRAVNÁ VÝCHOVA – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke	
ŠTÁTNY VZDELÁVACÍ PROGRAM	Primárne vzdelávanie ISCED 1
ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM	iŠkVP ZŠ s MŠ Trnava, Námestie SUT 15
VZDELÁVACIA OBLASŤ	Prierezová téma
NÁZOV PRIEREZOVEJ TÉMY	Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke
ROČNÍK	1. – 4.

1. Charakteristika prierezovej témy

Akýkoľvek druh pohybu v cestnej premávke je nemysliteľný bez poznania a rešpektovania pravidiel cestnej premávky, platných všeobecne záväzných právnych predpisov pre túto oblasť, učebný predmet a nepriamo celá vzdelávacia sústava pripravuje ľudí na život v premávke na pozemných komunikáciách.

Základné vedomosti, zručnosti a návyky zamerané na bezpečné správanie sa v rôznych dopravných situáciách získavajú deti najmä prostredníctvom školy.

Zámerom Dopravnej výchovy – výchovy k bezpečnosti v cestnej premávke je pripraviť žiakov na bezpečný pohyb v cestnej premávke – ako chodcov alebo cyklistov. Výučba sa uskutočňuje najmä v rámci predmetov prvouka a vlastiveda, v objekte školy, na detskom dopravnom ihrisku alebo v bezpečných priestoroch v okolí školy.

2. Rozvíjajúce ciele

Ciele dopravnej výchovy na ZŠ sú zamerané na tri oblasti osobnosti žiaka, na oblasť kognitívnu, afektívnu a psychomotorickú:

- pochopiť funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- sformovať si mravné vedomie a správanie sa v zmysle morálnej a právnej zodpovednosti pri chôdzi a jazde v cestnej premávke,
- uplatňovať zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, a to ako chodec, korčuliar, cyklista, cestujúci (spolujazdec) a pod.,
- pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote,
- schopnosť zvládnuť techniku chôdze a jazdy na bicykli,
- schopnosť zvládnuť základné taktické prvky chôdze a jazdy v cestnej premávke,
- pochopiť význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládnuť základné úlohy údržby bicykla,
- uvedomiť si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky
- simulovaním rôznych dopravných situácií osvojovať zásady bezpečného správania v cestnej premávke
- pochopiť význam komunikácie a kooperácie medzi účastníkmi cestnej premávky, naučiť sa predvída potenciálne riziká vyplývajúce z povahy vozovky, dopravnej situácie a správania sa iných účastníkov cestnej premávky, učiť sa predvídať a reagovať na chyby druhých,
- pochopiť význam a úlohy policajtov pre bezpečnú a plynulú premávku na cestách,
- osvojiť si zásady, ale aj zručnosti a návyky súvisiace s poskytovaním prvej pomoci zranenej osobe pri dopravnej nehode,
- osvojiť si základné zručnosti a zásady správania sa pri dopravnej nehode.

3. Témy

3.1. Tematické celky:

Obsah prierezovej témy Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke je rozdelený do tematických celkov nasledovne:

ISCED 1:

DVA 1.1 Pochopiť funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými právnymi predpismi na veku primeranej úrovni

DVA 1.2 Osvojiť si zásady, nadobudnúť spôsobilosti a praktické zručnosti bezpečného pohybu v cestnej premávke (chôdza, jazda na bicykli...)

DVA 1.3 Pochopiť význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládnuť základné úlohy údržby bicykla

DVA 1.4 Uvedomiť si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky

3.2. Štandard kompetencií a dosiahnutých postojov, ktoré má žiak získať:

Obsahový štandard:

- od 6 do 9 rokov: problematika chodca, problematika cyklistu začiatočníka (1. - 3. ročník základnej školy),
- 10 rokov: problematika cyklistu, taktika, hodnoty a postoje účastníka cestnej premávky – (4. ročník základnej školy),

Výkonový štandard:

- Poznať dopravné značky a riadiť sa podľa nich.
- Bezpečne chodiť po chodníku a po ceste.
- Brať ohľad na ostatných účastníkov cestnej premávky.
- Kultúrne sa správať na cestách a v dopravných prostriedkoch.
- Zavolať alebo poskytnúť pomoc pri dopravnej nehode.
- Schopnosť pozorovať svoje okolie a vyhodnocovať ho z hľadiska bezpečnosti.
- Ovládať bezpečnú jazdu na bicykli.

Výsledkom výchovy a vzdelávania v oblasti bezpečnosti v cestnej premávke je osvojenie si poznatkov a pravidiel cestnej premávky aj nadobudnutie konkrétnych zručností, ale aj návodov na riešenie určitých dopravných situácií.

4. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania

Dopravná výchova sa realizuje:

v 1. – 4. ročníku v dvojdňových blokoch na Dopravnom ihrisku:

- Prvý deň: - teoretická príprava
- Druhý deň: - praktické overenie si nadobudnutých vedomostí v teoretickej príprave

Okrem toho sa dopravná výchova využíva pri vyučovaní všetkých predmetov ako prierezová téma.

5. Učebné zdroje

Pre vyučovanie Dopravnej výchovy budú používané rôzne metodické materiály a učebné pomôcky schválené a odporúčané MŠ SR, prezentované v pedagogicko-organizačných pokynoch MŠ SR na príslušný rok. Ďalej budú používané rôzne odborné časopisy, odborná literatúra, materiálno – technické a didaktické prostriedky, internet, … V rámci Dopravnej výchovy žiaci navštevujú dopravné ihrisko.

OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA	
ŠTÁTNY VZDELÁVACÍ PROGRAM	Primárne vzdelávanie ISCED 1 Nižšie stredné vzdelávanie ISCED 2
ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM	iŠkVP ZŠ s MŠ Trnava, Námestie SUT 15
VZDELÁVACIA OBLASŤ	Prierezová téma
NÁZOV PRIEREZOVEJ TÉMY	Ochrana života a zdravia
ROČNÍK	1. – 9.

1. Charakteristika prierezovej témy

Prierezová téma Ochrana života a zdravia sa realizuje prostredníctvom účelových cvičení a didaktických hier. Ochrana života a zdravia integruje spôsobilosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách, tiež pri pobyte a pohybe v prírode, ktoré môžu vzniknúť vplyvom nepredvídaných skutočností ohrozujúcich človeka a jeho okolie.

Zámerom prierezovej témy Ochrana života a zdravia je viesť žiakov k ochrane svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí prostredníctvom teoretických a praktických poznatkov, zručností v sebaochrane, poskytovania pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života. Na veku primeranej úrovni integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na zdravý životný štýl a ochranu života a zdravia v mimoriadnych a nepredvídateľných situáciách. Na 1. stupni sa realizuje prostredníctvom vyučovacích predmetov telesná a športová výchova, prvouka, prírodoveda, vlastiveda, výtvarná výchova, ako aj samostatných organizačných foriem vyučovania – didaktických hier. Didaktické hry, ktoré sa uskutočňujú v každom ročníku 1. stupňa raz ročne v trvaní 4 hodín, slúžia na praktické osvojenie si učiva.

Prierezová téma Ochrana života a zdravia sa na 2. stupni realizuje v rámci vyučovacích predmetov telesná a športová výchova, biológia, ako aj samostatných organizačných foriem vyučovania – účelových cvičení. Účelové cvičenia sa realizujú 2 razy do roka v trvaní 5 hodín, spravidla na jeseň a jar.

Zámerom tejto prierezovej témy je nasmerovať žiakov k ochrane svojho zdravia a života a tiež zdravia a života iných ľudí prostredníctvom teoretických a praktických poznatkov, zručností v sebaochrane, poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života. Ochrana života a zdravia integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na zdravý životný štýl a ochranu života a zdravia v mimoriadnych a nepredvídaných situáciách.

2. Rozvíjajúce ciele

- formovať vzťah žiakov k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života ľudí
- poskytnúť žiakom potrebné teoretické vedomosti, praktické poznatky - osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane a poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života
- rozvinúť morálne vlastnosti žiakov, tvoriace základ vlasteneckého a národného cítenia
- formovať predpoklady na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž náročných životných situácií
- integrovať postoje, vedomosti a schopnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách, podobne pri pobyte a pohybe v prírode, ktoré môžu vzniknúť vplyvom nepredvídaných skutočností ohrozujúcich človeka a jeho okolie
- pripraviť každého jednotlivca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza - nevyhnutným predpokladom k tomu je neustále poznávanie prostredníctvom pohybu a pobytu v prírode
- pripraviť žiakov na zvládnutie situácií vzniknutých vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, živelnými pohromami a prírodnými katastrofami
- pripraviť žiakov zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmom voči občanom nášho štátu
- formovať vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných

ľudí
- osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane a poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života
- rozvinúť morálne vlastnosti žiakov, tvoriace základ vlasteneckého a národného cítenia
- formovať predpoklady na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž v náročných životných situáciách
- rozpoznať nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie
- osvojiť si praktické zručnosti v sebaochrane
- pochopiť dôležitosť poskytnutia pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života
- vedieť vhodne zareagovať v prípade potreby poskytnutia prvej pomoci
- osvojiť si základné činnosti súvisiace s pohybom a pobytom v prírode
- rozvíjať svoju telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť v prírodných podmienkach
- mať možnosť cieľavedome rozvíjať svoju telesnú zdatnosť a odolnosť organizmu na fyzickú a psychickú záťaž v náročných životných situáciách
- orientovať sa pri pohybe a pobyte v prírode

3. Témy

Obsah učiva je predovšetkým orientovaný na zvládnutie situácií vzniknutých vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, živelnými pohromami a prírodnými katastrofami. Zároveň napomáha zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmom voči občanom nášho štátu.

3.1. Tematické celky:

Obsah prierezovej témy Ochrana života a zdravia je rozdelený do 4 hlavných tematických celkov nasledovne:

1. **Riešenie mimoriadnych udalostí - Civilná ochrana**
2. **Zdravotná príprava**
3. **Pobyt a pohyb v prírode**
4. **Dopravná príprava**

V ISCED 1 sú tieto tematické celky rozpracované do nasledujúcich tém:

1. **Riešenie mimoriadnych udalostí - Civilná ochrana:**
   OZO 1.1 Rozpoznať nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie
   OZO 1.2 Osvojiť si praktické zručnosti v sebaochrane
2. **Zdravotná príprava:**
   OZO 1.3 Pochopiť dôležitosť poskytnutia pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života
   OZO 1.4 Vedieť vhodne zareagovať v prípade potreby poskytnutia prvej pomoci
3. **Pobyt a pohyb v prírode:**
   OZO 1.5 Osvojiť si základné činnosti súvisiace s pohybom a pobytom v prírode
   OZO 1.6 Rozvíjať svoju telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť v prírodných podmienkach
4. **Dopravná príprava:**
   DVA 1.1 Pochopiť funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými právnymi predpismi na veku primeranej úrovni
   DVA 1.2 Osvojiť si zásady, nadobudnúť spôsobilosti a praktické zručnosti bezpečného pohybu v cestnej premávke (chôdza, jazda na bicykli...)
   DVA 1.3 Pochopiť význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládnuť základné úlohy údržby bicykla
   DVA 1.4 Uvedomiť si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky

V ISCED 2 sú tieto tematické celky rozpracované do nasledujúcich tém:

1. **Riešenie mimoriadnych udalostí - Civilná ochrana**
   OZO 2.1 Rozpoznať nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie
   OZO 2.2 Osvojiť si praktické zručnosti v sebaochrane
2. **Zdravotná príprava**
   OZO 2.3 Pochopiť dôležitosť poskytnutia pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života
   OZO 2.4 Vedieť poskytnúť predlekársku prvú pomoc
3. **Pobyt a pohyb v prírode**
   OZO 2.5 Cieľavedome rozvíjať svoju telesnú zdatnosť a odolnosť organizmu na fyzickú a psychickú záťaž v náročných životných situáciách
   OZO 2.6 Orientoval sa pri pohybe a pobyte v prírode
4. **Dopravná príprava**

3.2. Štandard kompetencií a dosiahnutých postojov, ktoré má žiak získať:

1. **Riešenie mimoriadnych udalostí - Civilná ochrana**

Obsahový štandard:

opatrenia školy v prípade mimoriadnych situácií, varovné signály CO, požiarna ochrana, ochrana pred účinkami zbraní, hromadného ničenia, evakuácia, ochranná maska

Výkonový štandard:

Žiak je schopný: rozlíšiť jednotlivé varovné signály CO, správne reagovať v prípade evakuácie školy, dodržiavať základné preventívne požiarne opatrenia, používať prostriedky individuálnej ochrany, formovať si vlastenecké podvedomie.

2. **Zdravotná príprava**

Obsahový štandard:

prvá pomoc, bezvedomie, porucha zastavenia, dýchania a srdcovej činnosti, krvácanie a šok, poruchy pohybovej sústavy, ochrana pred nákazlivými, chorobami a otravami, transport ranených

Výkonový štandard:

Žiak je schopný: osvojiť si základné zásady prvej pomoci, poskytnúť prvú pomoc pri stavoch bezprostredne ohrozujúcich život, určiť poradie naliehavosti ošetrenia a vykonať protišokové opatrenia, informovať rýchlu zdravotnú službu.

3. **Pobyt a pohyb v prírode**

Obsahový štandard:

orientácia v teréne, topografické značky, určenie azimutu a vlastného, stanovišťa, úprava životného prostredia

Výkonový štandard:

Žiak je schopný: orientovať sa podľa prírodných javov, mapy a buzoly, porozumieť svojmu fyzickému potenciálu a nepreceňovať sily, upraviť okolie školy.

4. **Dopravná príprava**

Obsahový štandard:

dopravné značky a dopravné, zariadenia, účastníci cestnej premávky

Výkonový štandard:

Žiak je schopný: rozpoznávať dopravné značky, konať ako účastník cestnej premávky, poznať kritériá na udelenie oprávnenia.

3.3.Obsah učiva po ročníkoch a tematických celkoch:

ISCED 1 – Didaktické hry:

Obsahové zameranie v prvom ročníku:

1. Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

- naša obec – všeobecná charakteristika;
- evakuácia školy v prípade ohrozenia – postup opustenia školy, miesto zhromaždenia, presun do bezpečného priestoru;
- signály civilnej ochrany a činnosť žiakov po ich vyhlásení;
- horľaviny a ich následky

2. Zdravotná príprava

- vybavenie domácej lekárničky a jej využitie pri poskytnutí prvej pomoci; nebezpečenstvo svojvoľného použitia liekov;
- ošetrenie odrenín ruky, nohy, prstov a hlavy;
- privolanie pomoci k zranenému;
- význam symbolu „ červený kríž“

3. Pohyb a pobyt v prírode

- orientácia v mieste školy a jej okolí;
- určenie svetových strán podľa slnka;
- významné budovy a ich účel – zdravotné stredisko, lekáreň, pošta, telefón; predajne, železničná a autobusová stanica, miestny úrad;
- historické objekty našej obce – pamätné domy, zrúcaniny, pamätníky, múzeá, galérie;
- poznávanie zelene v okolí obce;
- správanie sa k osamelým zvieratám

Obsahové zameranie v druhom ročníku:

1. Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

- možnosti vzniku mimoriadnych udalostí v prírode a na objektoch;
- zoznámenie sa s detskou ochrannou maskou (DM-1, CM3-3/h),určenie veľkosti;
- druhy signálov civilnej ochrany a činnosť žiakov na vyhlásenie varovného signálu „Všeobecné ohrozenie“;
- evakuácia školy v prípade ohrozenia požiarom;
- protipožiarne stanovište, kde sa nachádza zbor požiarnej ochrany a spôsob jeho privolania;
- nebezpečenstvá pri zaobchádzaní s elektrickým a plynovým zariadením;
- zápalky, zapaľovače a horľaviny

2. Zdravotná príprava

- kedy a kadiaľ do zdravotného strediska;
- správanie sa v čakárni, u lekára a pri školských lekárskych prehliadkach;
- pomoc lekárov chorým a zraneným;
- ochrana pred chorobami, účelné obliekanie;
- ochrana a prvá pomoc pri zistení kliešťa, uštipnutí zmijou, osou a včelou

3. Pohyb a pobyt v prírode

- význam vody v prírode, pitie povrchovej vody;
- jedovaté rastliny, jedovaté huby;
- zásady správneho a bezpečného správania sa v prírode;
- zvieratá vo voľnej prírode, nebezpečenstvo besnoty;
- značenie turistických chodníkov

Obsahové zameranie v treťom ročníku:

1. Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

- evakuácia žiakov pri ohrození školy a jej okolia – prírodné katastrofy, živelné pohromy a výhražné správy;
- varovné signály CO a činnosť žiakov pri ich vyhlásení;
- druhy mimoriadnych udalostí a spôsob ich vyhlasovania;
- poloha školy, ulice, oboznámenie sa so zdrojmi ohrozenia

2. Zdravotná príprava

- všeobecné zásady ochrany zdravia aplikované na časti ľudského tela a časti tváre; starostlivosť o chrup;
- hygiena tela, bielizne, šiat;
- správna životospráva – jedlo, spánok, oddych, učenie;
- ošetrovanie a obväzovanie prstov ruky, lakťa, oka, hlavy

3. Pohyb a pobyt v prírode

- okolie našej obce, stanovište našej školy;
- orientácia podľa poludňajšieho tieňa;
- približné určovanie významných budov a iných dominánt v okolí podľa svetových strán;
- tvary zemského povrchu – rovina, pahorkatina, vysočina, kopec, hora, úbočie, svah, úpätie;
- chránené územie, objekty a prírodné útvary v obci a jej okolí

Obsahové zameranie vo štvrtom ročníku:

1. Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

- nebezpečné látky v okolí školy (amoniak, chlór a pod.), zásady ochrany, prvá pomoc pri zasiahnutí organizmu;
- použitie detskej ochrannej masky, nasadzovanie spolužiakovi (DM-1, CM3-3/h);
- význam a použitie improvizovaných prostriedkov individuálnej ochrany – protichemickej a protiradiačnej;
- ukážka detského ochranného vaku (DV-75) a detskej kazajky; (DK-88);
- činnosť pri varovných signáloch CO;
- zásady vykonania čiastočnej hygienickej očisty

2. Zdravotná príprava

- starostlivosť o vitálne ústroje ľudského organizmu;
- zdravie a choroby, nákazlivé choroby a ochrana pred nimi;
- obväzovanie nohy, kolena, lýtka, stehna;
- jednoduché obväzovanie ovínadlami a šatkami pri povrchovom poranení rúk, nôh, prstov

3. Pohyb a pobyt v prírode

- určovanie hraníc SR a susediacich štátov na mape;
- určovanie nadmorských výšok na mape okolia;
- jednoduchý odhad krátkych vzdialeností;
- jednoduchý náčrt pochodu, kresba okolia stanovišťa – panoráma;
- čítanie z mapy- podľa farieb a topografických značiek;
- určovanie svetových strán na mape a podľa mapy;
- starostlivosť o lesné zvieratá a vtáctvo;
- význam čistého ovzdušia pre človeka a prírodu;
- zásady uhasenia ohniska

ISCED 2 – Účelové cvičenie:

Obsahové zameranie v piatom ročníku:

1. Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

- varovné signály CO – činnosť na varovný signál „ Všeobecné ohrozenie“; „Ohrozenie vodou“ , „Koniec ohrozenia“;
- ochranná poloha ochranných prostriedkov (DM-1, CM3-/3h);
- ukážka prechodu priestoru kontaminovaného nebezpečnými látkami;
- kolektívna ochrana, evakuácia –vyhlasovanie evakuácie, evakuačné zariadenia; spôsoby vykonávania evakuácie, evakuačná batožina;
- kolektívna ochrana – ukrytie a ochrana v budovách pri mimoriadnej udalosti

2. Zdravotná príprava

- imobilizácia horných a dolných končatín pomocou štandardných dláh;
- znehybnenie poranených končatín improvizovanými prostriedkami;
- uloženie postihnutého do stabilizovanej polohy – privolanie lekára;
- ošetrenie a znehybnenie zlomenín dolných končatín;
- spôsoby odsunu poraneného – podľa druhu a závažnosti poranenia

3. Pohyb pobyt v prírode

- zásady orientácie v prírode podľa prírodných úkazov, kompasu, buzoly, mapy,
- odhad vzdialeností do 300 m a výšky 10 m;
- pochod na neznáme miesto s riešením úloh na určovanie vlastného stanovišťa podľa mapy;
- správne zakladanie ohňa

4. Dopravná výchova

- problematika cyklistu
- taktika bezpečného správania a jednania
- podmienky premávky na cestách
- technické podmienky premávky vozidiel
- hodnoty a postoje účastníka cestnej premávky

Obsahové zameranie v šiestom ročníku:

1. Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

- charakteristika nebezpečných látok ohrozujúcich školu a jej okolie;
- vyhlásenie varovných signálov CO – činnosť v domácnostiach, činnosť žiaka a triedy po ich vyhlásení;
- lokalizácia a likvidácia požiaru ručnými hasiacimi prostriedkami;
- vyrozumenie a privolanie požiarnikov – údaje;
- dekontaminácia – hygienická očista a čiastočná špeciálna očista materiálu;
- evakuácia z ohrozeného priestoru;
- pravidlá správania sa obyvateľstva pri ohrození a pri vzniku mimoriadnej udalosti

2. Zdravotná príprava

- zložitejšie obväzovanie obväzmi horných a dolných končatín, trupu a brucha – obväzová technika;
- prakové obväzy brady nosa;
- šatkové obväzy hlava, ruky, nohy;
- náplasťové obväzovanie poranení na horných a dolných končatinách;
- ošetrenie poranených kĺbov a kostí horných a dolných končatín- vyvrtnutie; vykĺbenie, zlomeniny

3. Pohyb a pobyt v prírode

- mierky máp a náčrtov, meranie vzdialeností na mape a v teréne;
- pomer výšky a šírky s nárastom vzdialenosti;
- zhotovenie jednoduchej pomôcky na odhad výšky a šírky;
- zemepisný azimut;
- určenie vlastného stanovišťa podľa mapy;
- určenie svetových strán podľa núdzových orientačných prostriedkov;
- prenášanie azimutu z mapy do terénu a z terénu do mapy;
- preventívna ochrana pred bleskom

4. Dopravná výchova

- problematika cyklistu
- taktika bezpečného správania a jednania
- podmienky premávky na cestách
- technické podmienky premávky vozidiel
- hodnoty a postoje účastníka cestnej premávky

Obsahové zameranie v siedmom ročníku:

1. Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

- činnosť na varovné signály CO,
- ukladanie a skladovanie ochrannej masky (DM-1, CM-3-3/h);
- kolektívna ochrana, evakuácia obyvateľstva, obsah evakuačnej batožiny;
- ochranné stavby, pravidlá správania sa v úkrytoch, činnosť po opustení úkrytov;
- dezinfekcia, dezinsekcia, deratizácia, dekontaminácia;
- postup pri vzniku požiaru v osobnom automobile;
- zbrane hromadného ničenia - ničivé účinky, škodlivé pôsobenie na organizmus a ochrana pred nimi;
- ochrana potravín a vody pred škodlivinami a zamorením

2. Zdravotná príprava

- poskytnutie prvej pomoci s pomocou lekárničky v osobnom automobile;
- prvá pomoc pri otrave plynom, chemikáliami;
- prvá pomoc pri šoku, protišokové opatrenia;
- vytiahnutie poraneného z rokliny;
- znehybnenie pri poranení panvy, krčnej chrbtice, hrudníka;
- ošetrenie a znehybnenie otvorenej zlomeniny;
- umelé dýchanie z pľúc do pľúc (ústami, nosom), masáž srdca;
- zastavenie tepnového, žilového a vlásočnicového krvácania

3. Pohyb a pobyt v prírode

- príprava pochodu, zhotovenie harmonogramu a náčrtu pochodu;
- výber a úprava plochy pre stanovanie, stavanie turistického stanu;
- meranie rýchlosti, šírky a hĺbky vodného toku;
- prekonávanie vodnej prekážky;
- správanie sa pri prietrži mračien a prívaloch vody;
- značenie mostov a prechodov cez vodné toky

4. Dopravná výchova

- problematika cyklistu
- taktika bezpečného správania a jednania
- podmienky premávky na cestách
- technické podmienky premávky vozidiel

- hodnoty a postoje účastníka cestnej premávky

Obsahové zameranie v ôsmom ročníku:

1. Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

- jadrové zbrane a ich ničivé účinky;
- ochrana pre svetelným žiarením;
- ochrana pred tlakovou vlnou (tlakovým nárazom);
- ochrana pred prenikavou radiáciou a rádioaktívnou kontamináciou;
- hygienická očista a čiastočná špeciálna očista materiálu,;
- lokalizácia a likvidácia požiaru s jedovatými splodinami horenia;
- nebezpečné látky v okolí školy – zásady ochrany pri ich úniku, evakuácia z ohrozeného územia;
- kolektívna ochrana – druhy úkrytov, pravidlá správania sa v úkrytoch;
- odstraňovanie nebezpečných látok z povrchu terénu, budov a materiálu

2. Zdravotná príprava

- hromadné nešťastia, triedenie chorých a ranených;
- postup pri poskytovaní prvej pomoci v mieste hromadného nešťastia;
- praktické riešenie prvej pomoci topiacej sa osobe;
- technická a zdravotná pomoc pri poranení elektrickým prúdom;
- prvá pomoc pri popáleninách;
- poskytnutie zdravotníckej pomoci pri strate vedomia;
- poskytnutie prvej pomoci pri úpaloch;
- sterilizácia prostriedkov;
- nebezpečenstvo pohlavných chorôb, zásady prevencie;
- alkoholizmus, drogy, toxikománia – škodlivé účinky, prevencia

3. Pohyb a pobyt v prírode

- pochod podľa pripravených azimutov, tabuľka pochodu;
- vybavenie zdravotníckym materiálom pri individuálnej turistike(pešo, bicyklom);
- značkovanie turistických ciest a chodníkov;
- príprava jednoduchej teplej stravy s použitím ohňa, zásady bezpečnosti;
- odstraňovanie devastačných následkov spôsobených ľuďmi v prírode

4. Dopravná výchova

- problematika cyklistu
- taktika bezpečného správania a jednania
- podmienky premávky na cestách
- technické podmienky premávky vozidiel
- hodnoty a postoje účastníka cestnej premávky

Obsahové zameranie v deviatom ročníku:

1. Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

- úlohy CO vyplývajúce zo Ženevských dohovorov a dodatkových protokolov;
- civilná ochrana v Slovenskej republike, jej miesto úlohy a poslanie;
- analýza územia obce, mesta, okresu;
- organizovanie jednotiek civilnej ochrany – štáby a odborné jednotky;
- varovné signály CO – činnosť po ich vyhlásení;
- činnosť pri záchrane ľudí zo závalov a poškodených krytov;
- jódová profylaxia (v okolí AE)

2. *Zdravotná príprava*

- preverenie vedomostí a prehĺbenie návykov a zručností z poskytovania prvej pomoci pri rôznych poraneniach, zlomeninách, obväzovanie, znehybňovanie častí tela;
- darcovstvo krvi a transplantácie orgánov ľudského tela;
- správanie sa pri náleze zraneného mimo obývaného priestoru;
- prevencia proti kliešťovej encefalitíde

3. *Pohyb a pobyt v prírode*

- základný turistický výstroj;
- absolvovanie trasy primeranej veku;
- povinnosti turistov pri ochrane životného prostredia

4. *Dopravná výchova*

- problematika cyklistu
- taktika bezpečného správania a jednania
- podmienky premávky na cestách
- technické podmienky premávky vozidiel
- hodnoty a postoje účastníka cestnej premávky

4. Metódy a formy práce – stratégie vyučovania

Osobitnou formou vyučovania učiva ochrany života a zdravia sú účelové cvičenia. Integrujú spôsobilosti žiakov získané v povinných učebných predmetoch, rozširujú a upevňujú ich.

Samostatnou povinnou organizačnou formou vyučovania je kurz ochrany života a zdravia. Je vyvrcholením procesu výchovy žiakov v tejto oblasti, formuje ich vlastenecké povedomie, dotvára sústavu ich zručností a návykov o ochrane života človeka a jeho zdravia, prispieva ku zvyšovaniu telesnej zdatnosti a psychickej odolnosti žiakov.

Na realizáciu učiva OZO sa využívajú viaceré organizačné formy :

Didaktické hry (DH) v 1. - 4. ročníku sa konajú v prírode 1 krát v roku v trvaní 4 hodín. Pred DH realizujeme deň prípravy najmä na teoretickú časť v rozsahu 2 - 4 hodín podľa náročnosti plánovaných činností. Didaktické hry nezamieňame s cvičeniami v prírode v rámci telesnej výchovy - učivo z turistiky.

Účelové cvičenia (ÚCV) v 5. - 9. ročníku realizujeme v prírode 2 krát v roku po 5 hodín z pravidla v zime (teoretická časť) a v lete (praktická časť).

Povinné učivo „Ochrana života a zdravia“ realizujeme prostredníctvom didaktických hier a účelových cvičení. Aplikujeme v ňom učivo, ktoré bolo v minulosti súčasťou ochrany človeka a prírody (OČP). Z jeho obsahu bola vyčlenená ochrana prírody a dopravná výchova do iných vzdelávacích oblastí štátneho vzdelávacieho programu. Ochrana človeka a jeho zdravia integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách, tiež pri pobyte a pohybe v prírode, ktoré môžu vzniknúť vplyvom nepredvídaných skutočností ohrozujúcich človeka a jeho okolie.

5. Učebné zdroje

Na procese realizácie učiva sa okrem tém účelových cvičení a didaktických hier podieľajú aj :

- školský režim (disciplinovanosť a kolektivizmus),
- civilná ochrana a objektová ochrana,
- záujmová činnosť (príprava mladých zdravotníkov, požiarnikov, záchranárov CO, športových strelcov a pod.),
- spolupráca so špecifickými organizáciami a združeniami ako Armáda SR, SČK, Slovenský zväz ochrancov prírody, Záchranná služba, Hasičský zbor, Policajný zbor

Pre vyučovanie teoretickej časti Ochrany života a zdravia budú používané rôzne metodické materiály a učebné pomôcky schválené a odporúčané MŠ SR, prezentované v pedagogicko-organizačných pokynoch MŠ SR na príslušný rok. Ďalej budú používané rôzne odborné časopisy,

odborná literatúra, materiálno – technické a didaktické prostriedky, internet, exkurzie a výlety do prírody.

Ochrana života a zdravia je súčasť každodenného života rodiny, školy, mesta a celej spoločnosti. Spolupráca so zdravotníkmi, požiarnikmi, záchranármi, policajtmi prehlbuje zodpovedné správanie sa pri mimoriadnych situáciách, živelných pohromách, potrebe poskytnutia prvej pomoci, pobyte a pohybe v prírode.

XIV. Finančná gramotnosť

Východiskovým dokumentom pre zapracovanie finančnej gramotnosti do školských vzdelávacích programov a do vyučovania je Národný štandard finančnej gramotnosti (NŠFG). NŠFG definuje finančnú gramotnosť ako „schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti.“ PISA definuje finančnú gramotnosť ako znalosť a pochopenie finančných pojmov a rizík; sú to schopnosti, motivácia a sebadôvera využívať získané vedomosti za účelom vykonávania efektívnych rozhodnutí v celom rade finančných súvislostí s cieľom zlepšiť finančnú situáciu jednotlivca i spoločnosti, a tým im umožniť účasť na ekonomickom dianí.

Vzdelávanie v oblasti finančnej gramotnosti sa opiera o vládou schválenú stratégiu. V súvislosti s tým bol v roku 2008 vypracovaný Národný štandard finančnej gramotnosti - verzia 1.0, ktorý bol v roku 2014 aktualizovaný na Národný štandard finančnej gramotnosti - verzia 1.1 a ktorý bol ďalej aktualizovaný v roku 2017 na Národný štandard finančnej gramotnosti - verzia 1.2 (ďalej NŠFG).

Úlohou finančného vzdelávania nie je len rozvoj orientácie v problematike financií, ale so žiakmi je potrebné precvičovať aj to, ako vybrať najlepšie riešenie za daných podmienok. Okrem ekonomických kritérií je potrebné zvažovať i okolnosti rodinné, spoločenské, právne, etické, ale aj ekologické.

Vzhľadom na to, že finančná gramotnosť má charakter prierezovej témy, pôsobí na škole koordinátor pre finančné vzdelávanie, ktorého úlohou je zabezpečenie vzdelávania učiteľov v oblasti finančnej gramotnosti, koordinácia pri začleňovaní tejto problematiky do iŠkVP a priamo do výučby. Finančnú gramotnosť máme začlenenú do jednotlivých predmetov a uplatňujeme medzipredmetové vzťahy.

XIV.1. Zapracovanie a aplikácia tém finančnej gramotnosti do školského vzdelávacieho programu pre ISCED1

Finančné vzdelávanie na primeranej úrovni je možné realizovať od začiatku školskej dochádzky, teda už v 1. ročníku základnej školy. Väčší zmysel však nadobúda od 3. ročníka základnej školy.

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Celková kompetencia : Používanie spoľahlivých informácií a uplatňovanie rozhodovacích procesov v osobných financiách

Čiastková kompetencia 1: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:

Uviesť jednoduché príklady, ako sa môžu osobné informácie/údaje dostať k nepovolaným osobám. Opísať možné dôsledky prezradenia vybraných osobných informácií.

Čiastková kompetencia 2: Stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov

Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:

Uviesť príklady možností na vrátenie výrobkov v rôznych typoch obchodov (napr. elektronické, kamenné).

Jednoducho opísať základné práva spotrebiteľov.

Čiastková kompetencia 4: Posúdiť význam boja proti korupcii, podvodom, ochrany proti praniu špinavých peňazí
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:
Navrhnúť spôsoby riešenia finančných situácií, v ktorých sa stretne s klamstvom, podvodom, nečestným správaním.

2. Plánovanie, príjem a práca

Celková kompetencia: Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu
Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie toku peňazí

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať zdroje osobných príjmov
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:
Opísať, čo sú osobné príjmy človeka.
Čiastková kompetencia 2: Vypracovať finančný plán
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:
Roztriediť príjmy do domácnosti a výdavky na domácnosť.

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Celková kompetencia: Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny

Čiastková kompetencia 1: Poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:
Pomenovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.
Vysvetliť vzťah ľudská práca – peniaze.
Vymedziť situácie, kedy si človek predmety nakupuje a kedy si ich požičiava.
Čiastková kompetencia 2: Prijímať finančné rozhodnutia so zvažovaním alternatív a ich dôsledkov
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:
Zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti. Stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele.
Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:
Porovnať ceny rovnakého alebo podobného výrobku a/alebo služby v dvoch rôznych obchodoch.
Uplatniť zodpovedné rozhodovanie pri nákupe, primerane veku.
Čiastková kompetencia 4: Opísať používanie rôznych metód platenia
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:
Opísať, za čo všetko sa v domácnosti platí.
Vysvetliť používanie peňazí v bežných situáciách (hotovostná a bezhotovostná forma peňazí).

4. **Úver a dlh**

Celková kompetencia: Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať riziká, prínosy a náklady jednotlivých typov úverov
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:
Zdôvodniť voľbu nákupu tovaru alebo služby alebo požičania si predmetu.
Čiastková kompetencia 2: Mať základné informácie o jednotlivých druhoch úverov poskytovaných spotrebiteľom
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:
Vysvetliť, že peniaze sa dajú požičať vo finančných inštitúciách.
Čiastková kompetencia 3: Zhodnotiť možnosti, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením (predlžením) alebo ako ich zvládnuť
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:
Vysvetliť, čo môže nastať pri požičiavaní si cenných predmetov alebo peňazí.

5. **Sporenie a investovanie**

Celková kompetencia: Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:
Opísať, ako a prečo človek môže sporiť.

6. **Riadenie rizika a poistenie**

Celková kompetencia: Používanie primeraných stratégií riadenia rizík

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:
Uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti.
Vysvetliť podstatu rizika a jeho typy.
Čiastková kompetencia 2: Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a komerčným poistením
Žiak na konci 1. stupňa ZŠ vie:
Vysvetliť, prečo a kedy sa ľudia potrebujú poistiť.
Na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje.

Aplikácia tém finančnej gramotnosti do predmetov ISCED1:

1. **ročník**
Matematika – Určovanie počtu (práca s eurami). Sčítanie a odčítanie v obore do 10. **2.2, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4**

Kto má viac, kto menej. **3.3, 3.4, 5.1**
Slovné úlohy zadané ilustráciou. **2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 5.1**
Počítanie s eurami – slovné úlohy na každý deň. **2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 5.1**
Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 20. **2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 5.1**

Slovenský jazyk a literatúra
Jeseň na dedine u starých rodičov. **3.1, 3.2**
Rozprávka o repe. **3.1, 3.2**
Nákupy. **3.3, 3.4**
Kto čo kúpil. **3.3, 3.4**
Prvouka - Rodina. **2.1, 2.2, 3.1, 3.4**
Voda. **3.4**
Hudobná výchova – Bola babka. **3.1**
Na dvore býva sliepočka naša. **3.1**
Výtvarná výchova – Fantastický dom/ nábytok. **3.4**
Moja rodina. **2.1, 2.2**
Etická výchova – Postoje a zručnosti v medziľudských vzťahoch. **1.1, 1.4**
Pozitívne hodnotenie iných. **1.4**

2. <u>ročník</u>
Matematika – Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 100. **2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 5.1**
Slovenský jazyk a literatúra
Tvorba otázok – žiadosť o informáciu. **1.4**
Rozhovor. **1.1, 1.4**
Prosba – želanie. **1.1, 1.4**
Prečo sa kačka ponára do vody. **6.1, 6.2**
Budkáčik a Dubkáčik. **2.1, 2.2**
O troch grošoch. **2.1, 2.2, 3.1, 3.4, 4.2, 5.1**
Reklama. **3.2, 3.3**
Ako si mačky kúpili televízor. **3.3**
Prvouka – Chov živočíchov a úžitok z nich **2.2**
Záchrana ľudského zdravia **6.1, 6.2**
Pôda a jej úrodnosť **3.1**
Povolania ľudí **3.1**
Bezpečnosť na ceste **6.1, 6.2**
Starostlivosť o zdravie. **6.1, 6.2**
Hudobná výchova – Bol jeden gajdoš. **2.1**
Na sluhu. **2.1**
Výtvarná výchova – Podnety architektúry – ulica. **3.2**
Etická výchova – Iniciatíva – Podvádzanie, žalovanie. **1.1, 1.4**
Tvorivosť. Čím ma doma prekvapili. **3.2**

3. ročník

Matematika – Násobenie a delenie v obore násobilky. **2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 5.1**

Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000. **2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 5.1**

Riešenie aplikačných úloh. **2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 5.1**

Slovenský jazyk a literatúra

Reklama, druhy reklamy. **1.1, 1.4**

Ospravedlnenie, poďakovanie, prosba. **1.1, 1.4**

Správa, Inzerát. **1.4**

Porekadlo, príslovie. **1.4, 3.1, 5.1**

Ľudová rozprávka. **1.2, 2.1, 3.1, 3.2, 4.2, 5.1, 6.1**

T. Janovic- O bohatom palci. **2.1, 3.1, 5.1**

Otcovská rada. **2.1, 5.1**

Prírodoveda – Kolobeh vody v prírode. **2.2, 3.1**

Ľudské telo – zmysly. **6.1, 6.2**

Potrava ako zdroj energie. **3.2, 3.3**

Šetrenie energiami. **3.4**

Vlastiveda – Rieky – dar života. **3.1**

Hudobná výchova – Pod horou ovos drobný. **2.1, 3.1**

Výtvarná výchova – Obal na knihu. **3.2**

Etická výchova – Riešenie konfliktov – výchova k zmierlivosti. **1.4**

Postoje a spôsobilosti medziľudských vzťahov. **1.1**

Pomoc, darovanie, delenie sa. **3.3**

Informatika – Komunikácia prostredníctvom IKT, ochrana osobných údajov. **1.1**

Anglický jazyk – Oblečenie: V obchode, výber oblečenia. **3.3, 3.4**

Jedlo – V reštaurácii. **3.2**

Čísla 0 – 20. **2.1, 2.2, 3.3, 3.4**

Mena peňazí – oboznamovanie sa s britskou menou. **2.1, 3.1**

4. ročník

Matematika – Násobenie a delenie v obore násobilky. **2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 5.1**

Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000. **2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 5.1**

Riešenie aplikačných úloh. **2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 5.1**

Slovenský jazyk a literatúra

Diskusia, Názor. **1.1, 1.2, 1.4**

Interview, Plagát. **1.1, 1.2, 1.4**

Kráľ Matej a bača. **1.2, 2.1, 3.1, 3.2, 4.2, 5.1, 6.1**

Dedičstvo. **3.1, 3.2**

Záhradník a synovia. **3.1, 3.2**

Pytačky. **3.1, 3.2**

Prírodoveda – Elektrická energia. **2.2, 3.2, 3.4, 6.2**

Jednoduché stroje. **2.2**

Vlastiveda – Život na dedine. **3.1**

Život v meste. **3.1**

Ktorá preprava je najvýhodnejšia. **3.2, 3.4**

Ako sa žilo v minulosti. **3.1**

Chránime vodné zdroje. **2.2, 3.1**

Hudobná výchova – Pokapala na salaši slanina. **6.1**

Etická výchova – Reálne a zobrazené vzory. **1.4**

Rozvoj tvorivosti a iniciatívy. **3.1, 3.2**

Informatika– Komunikácia prostredníctvom IKT, ochrana osobných údajov. **1.1**

Pracovné vyučovanie – Opravujeme odev. **3.1, 3.2, 6.1**

Elektrický obvod, zdroje elektrickej energie. **2.2, 3.2, 3.4, 6.2**

Elektrické spotrebiče v domácnosti. **2.2, 3.2, 3.4, 6.2**

Príprava jednoduchého jedla. **3.3, 3.4**

Anglický jazyk – Čísla do 100. **2.1, 2.2, 3.3, 3.4**

Jedlo: V obchode – nakupovanie. **3.2**

Metódy a formy práce vo vyučovaní finančnej gramotnosti

Heuristická metóda, situačné metódy, projektové vyučovanie, inscenačné metódy, diskusie a diskusné hry, didaktické hry, Brainstorming, myšlienková mapa...

XIV.2. Zapracovanie a aplikácia tém finančnej gramotnosti do školského vzdelávacieho programu pre ISCED2

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Celková kompetencia : Používanie spoľahlivých informácií a uplatňovanie rozhodovacích procesov v osobných financiách

Čiastková kompetencia 1: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:

Vysvetliť možnosti úniku dôležitých osobných údajov. Zhodnotiť dôsledky zneužitia osobných údajov.

Vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzaniu konfliktom (finančná inštitúcia, klient).

Čiastková kompetencia 2: Stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov

Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:

Vyhľadať informácie o právach spotrebiteľov vrátane práva na reklamáciu.

Uviesť príklady klamlivých a zavádzajúcich obchodných praktík.

Uviesť príklady falšovaných tovarov (tzv. fejkov).

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančným trhom

Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:

Vysvetliť význam ochrany vkladov v SR.
Vysvetliť rozdiel medzi bankovými a nebankovými subjektmi.
Čiastková kompetencia 4: Posúdiť význam boja proti korupcii, podvodom, ochrany proti praniu špinavých peňazí
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:
Identifikovať korupčné správanie.
Identifikovať podvodné správanie.
Uviesť príklady zneužívania verejných zdrojov.

2. **Plánovanie, príjem a práca**

Celková kompetencia: Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu
Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie toku peňazí

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať zdroje osobných príjmov
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:
Vysvetliť pojem mzda (hrubá, čistá).
Charakterizovať príjem z podnikateľskej činnosti.
Čiastková kompetencia 2: Vypracovať finančný plán
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:
Vysvetliť prvky osobného rozpočtu (pravidelné a nepravidelné príjmy, výdavky a úspory).
Zostaviť rozpočet domácnosti.
Zostaviť jednoduchý podnikateľský zámer a rozpočet malého podniku – fyzickej osoby.
Charakterizovať typy rozpočtov (vyrovnaný, schodkový, prebytkový) na úrovni rodiny.
Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť daňový a odvodový systém
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:
Uviesť príklady, ako štát využíva príjmy z daní.
Čiastková kompetencia 4: Zhrnúť právne formy podnikania a základné predpisy pre oblasť podnikania
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:
Vysvetliť podstatu a význam podnikania na príkladoch podnikateľských subjektov v praxi.
Navrhnúť vlastný projekt a individuálne aj tímovo pracovať na jeho realizácii.

3. **Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov**

Celková kompetencia: Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny

Čiastková kompetencia 1: Poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:
Vysvetliť, kedy sporiť a kedy si požičiavať (rozdiel medzi úsporami a pôžičkou).
Vysvetliť na konkrétnych príkladoch funkciu peňazí ako prostriedku na zabezpečenie životných potrieb.
Čiastková kompetencia 2: Prijímať finančné rozhodnutia so zvažovaním alternatív a ich

dôsledkov
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:
Zoradiť osobné finančné ciele podľa ich priority.
Prijímať finančné rozhodnutia na základe svojich reálnych možností a zhodnotiť ich dôsledky.
Opísať základné typy bankových produktov.
Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:
Opísať spôsob rozhodovania pri sporení a investovaní finančných prostriedkov.
Rozlíšiť pozitívne a negatívne vplyvy reklamy na spotrebiteľa.
Čiastková kompetencia 4: Opísať používanie rôznych metód platenia
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:
Opísať moderné spôsoby platenia.
Rozlíšiť platobné karty podľa funkcie (debetné, kreditné).
Opísať spôsoby platenia v tuzemskej a zahraničnej mene.
Porozumieť prepočtu meny (napríklad českých korún na Euro a naopak).

4. **Úver a dlh**

Celková kompetencia: Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať riziká, prínosy a náklady jednotlivých typov úverov
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:
Zhodnotiť výhody a nevýhody využívania úveru vrátane používania kreditnej karty.
Aplikovať na príkladoch jednoduché úročenie.
Analyzovať možnosti získavania finančných prostriedkov cez bankové a nebankové subjekty a dôvody a riziká nákupov na úver.
Čiastková kompetencia 2: Mať základné informácie o jednotlivých druhoch úverov poskytovaných spotrebiteľom
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:
Uviesť príklady spotrebiteľských úverov a ich poskytovateľov.
Vysvetliť systém ochrany spotrebiteľa pri úveroch spotrebiteľom.
Čiastková kompetencia 3: Zhodnotiť možnosti, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením (predlžením) alebo ako ich zvládnuť
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:
Uviesť príklady legálnych a nelegálnych postupov pri vymáhaní dlhov. Zhodnotiť význam úverovej histórie a budovanie pozitívnej úverovej histórie.

5. **Sporenie a investovanie**

Celková kompetencia: Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:

Vysvetliť hodnotu a význam „núdzového fondu“.
Opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé, strednodobé a dlhodobé ciele.
Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť investičné alternatívy
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:
Uviesť príklad investície, ktorá umožňuje rýchly a jednoduchý prístup k finančným prostriedkom.
Uviesť možnosti využitia voľných finančných prostriedkov (sporenie, produkty so štátnym príspevkom, nehnuteľnosti).
Zdôvodniť výber zvoleného produktu pre investovanie voľných finančných prostriedkov.

6. **Riadenie rizika a poistenie**

Celková kompetencia: Používanie primeraných stratégií riadenia rizík

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:
Opísať spôsoby, akými sa dajú znížiť rôzne druhy rizík alebo ako sa im dá úplne vyhnúť.
Vysvetliť podstatu a význam poistenia.
Uviesť základné druhy poistenia (životné a neživotné).
Čiastková kompetencia 2: Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a komerčným poistením
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:
Vysvetliť základný účel verejného poistenia.
Charakterizovať zdravotné poistenie, sociálne poistenie a v rámci neho predovšetkým nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie a poistenie v nezamestnanosti.
Čiastková kompetencia 3: Charakterizovať komerčné poistenie
Žiak na konci 2. stupňa ZŠ vie:
Rozoznať hlavné typy poistenia motorových vozidiel.
Vysvetliť rozdiel medzi poistením nehnuteľnosti (bytu, resp. domu) a poistením domácnosti (zariadenia).

Metódy a formy práce vo vyučovaní finančnej gramotnosti
Heuristická metóda, situačné metódy, projektové vyučovanie, inscenačné metódy, diskusie a diskusné hry, didaktické hry, Brainstorming, myšlienková mapa, doplňovačky, osemsmerovky ...

Aplikácia tém finančnej gramotnosti do predmetov ISCED2:

5. **ročník**

Matematika – Násobenie a delenie prirodzených čísel v obore do 10 000. **3.1**
Počtové operácie s prirodzenými číslami. **3.3**
Riešenie aplikačných úloh. **3.1, 3.3, 3.4, 2.2**
Odhad. **2.2**

Počítanie s eurami a centami. **2.1, 2.2, 3.4**

Slovenský jazyk a literatúra

Chceme byť informovaní: E-mail. **1.2**

Informujeme včas a správne: Plagát, Inzerát, Reklama. **3.3, 4.3**

Zhovárame sa a diskutujeme: Diskusia. **4.3, 6.1**

Dejepis – Človek minulosti a človek súčasnosti – Kde sme bývali v minulosti a kde bývame dnes **3.4**

Človek premýšľajúci a človek vynachádzavý–Práca–trest alebo radosť **2.1**

Etická výchova – Pozitívne vzory v každodennom živote. **1.1**

Informatika – Vyhľadávanie rôznych informácií na internete. **1.2**

Biológia – Vysokohorské rastliny a živočíchy. **1.1**

Hudobná výchova – Prostredníctvom hudby poznávame svoju hudobnú kultúru. **1.4**

Hudba v Česku. **3.4**

Hudba v Poľsku. **3.4**

Hudba v Maďarsku. **6.2, 6.3**

Anglický jazyk – Rodiny celého sveta. **3.1, 3.2**

Kybernetická škola. **2.1**

Počítateľné a nepočítateľné podstatné mená. **3.3, 3.4**

V obchode. **3.3, 3.4**

Kamenná polievka. **3.3**

Výtvarná výchova – Ornament, použitie, hrnčiarstvo, drotárstvo. **1.1, 1.2, 1.4, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2, 6.1, 6.3**

Operácie s fotoaparátom v počítači. **2.1, 2.4**

Priestor – exteriér, interiér. **3.2, 3.3, 3.4**

6. <u>ročník</u>

Matematika – Počtové operácie s desatinnými číslami. **3.1, 3.2**

Slovné úlohy. **3.1, 3.2**

Slovenský jazyk a literatúra

Zhovárame sa a diskutujeme: Argument, protiargument. **6.2, 6.3**

Informujeme presne a pútavo – Projekt. **4.1, 4.2**

Dejepis - Obrazy stredovekého sveta – Dávnoveké Grécko. **4.3**

Obrazy stredovekého sveta – Feudalizmus. **2.2**

Geografia – Afrika – Hospodárstvo. **1.1, 1.3, 1.4, 2.1, 3.4**

Ázia – Hospodárstvo. **1.1, 1.3, 1.4, 3.4**

Biológia – Chránené rastliny. **1.1, 3.2**

Včelárstvo, rabárstvo a rybnikárstvo. **3.2**

Fyzika – Tekutiny – spoločné a rozdielne vlastnosti – voda a plyn. **2.2**

Náboženská výchova – Pravda, či klamstvo. **1.2, 1.4**

Etika v médiách. **3.3**

Hudobná výchova – Barok. **3.2**

Hudba v Rakúsku. **6.2, 6.3**

Hudba v Nemecku.**6.2, 6.3**

Hudba vo Francúzsku. **6.1, 6.3**

Hudba v Anglicku. **3.4**

Hudba v Rusku. **3.4**

Hudba v Amerike. **4.1, 4.3**

Etická výchova – City a ich vyjadrenie. **1.1**

Prosociálne správanie.**1.1, 1.2, 1.4, 3.1**

Informatika – Počítačová kriminalita a jej dopady. **1.2**
Občianska náuka – Moja rodina. **1.1, 3.1, 5.1, 5.2**
Obec, v ktorej žijem. **1.1, 2.1, 2.2, 5.2**
Moja vlasť. **1.1, 1.2, 2.1, 2.4, 4.1, 4.2**
Anglický jazyk – Narodeniny v Británii. **3.1**
Jedlo – počítateľné a nepočítateľné podstatné mená. **3.3, 3.4**
Kamenná polievka. **3.3**
Mut ide nakupovať. **3.3, 3.4**
Doktorka X. **2.1**
Výtvarná výchova – Urbanizmus. **2.2, 3.2, 3.3, 4.1, 5.2, 6.1**
Košikárstvo, pletenie. **1.2, 1.4, 2.1, 2.2, 2.4, 3.2, 3.3, 4.1, 5.1**

7. **ročník**

Matematika – Percentá, promile. **1.1, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2, 2.4, 3.1, 3.3, 4.1, 5.1**
Pomer, priama, nepriama úmernosť. **1.2, 2.2, 3.3**
Slovenský jazyk a literatúra
Asertívna a efektívna komunikácia. **1.1, 1.2**
Slová cudzieho pôvodu. **3.4**
Základné číslovky. **2.2**
Určité a neurčité číslovky. **5.2**
K. Peteraj – Mince na dne fontán. **3.1, 3.2**
J. G. Tajovský – Do konca. **3.1, 3.2**
J. G. Tajovský – mimočítankové čítanie. **4.1, 2.3, 4.3**
M. Hlušíková – Srdce v ofsajde. **6.2**
T. Brezina – Hľadači pokladov – 7 odkazov lúpežných rytierov. **1.4**
D. Defoe – Robinson Crusoe. **6.1**
Dejepis – Rodí sa európska spoločnosť – Svetové hospodárstvo a nové usporiadanie štátov. **2.2, 5.2**
Slováci v Uhorskom kráľovstve – Zlatá baňa Uhorska. **1.2**
Geografia – Hospodárstvo Európy. **1.1, 1.3, 1.4, 3.4, 6.1**
Občianska výchova – Sociálne vzťahy v spoločnosti. **1.1, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 5.2**
Postavenie jednotlivca v spoločnosti. **1.1, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 5.2**
Etická výchova – Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine. **1.1, 2.1, 3.1, 3.2, 3.3, 4.3, 5.2**
Informatika - Práca s tabuľkami. **2.2**
Fyzika – Spôsoby šírenia tepla. **3.3**
Premena slnečného žiarenia na elektrickú energiu. **3.3**
Výmena tepla. **3.3**
Tepelné spaľovacie motory. Piestové motory. **6.3**
Spotreba a cena vody. Spotreba a cena tepla. **2.2**
Hudobná výchova – Rock´n´roll. **3.2**
Muzikál na Slovensku. **1.4**
Domáca populárna hudba. **3.1**
Anglický jazyk – Moja rodina – práca s textom. **3.1, 3.2**
Rodiny v Británii – práca s textom. **2.1, 3.4**
Cesta do vesmíru. **2.-4, 5.2**
Tvoja budúcnosť. **3.2, 4.1, 6.1**
Doprava. **6.3**
Náš výlet do Londýna. **3.4**
New York. **3.4**
Náboženská výchova – Prečo dodržiavať desatoro. **1.2, 1.4, 5.1**

Rozhodnutie a dôsledky. **1.4, 5.1**
Výtvarná výchova – Krajčírstvo, háčkovanie. **1.2, 1.4, 2.1, 2.2, 2.4, 3.2, 3.3, 4.1, 5.1**

8. ročník

Matematika – Počtové výkony s celými číslami. **3.1, 3.3**
Štatistika. **3.2, 5.1**
Slovenský jazyk a literatúra
Prvé víťazstvo hypermarketov. **1.2**
M. Figuli – Tri gaštanové kone. **1.1, 3.1**
L. M. Montgomeryová – Anna zo zeleného domu. **1.2**
Fyzika – Zákon zachovania energie. **3.3**
Čísla o spotrebe energie. **2.2, 3.3**
Zdroje energie. **5.1**
Slnečná energia a jej využitie. **5.1**
Tradičné a netradičné zdroje energie. **5.1**
Dejepis – Európa na ceste k moderným národom. **1.1, 2.1, 2.3, 3.1**
Rakúsko-Uhorsko: Slovenské vysťahovalectvo. **2.1**
Geografia – Európa: Hospodárstvo. **1.1, 1.3, 1.4, 3.4, 6.1**
Biológia – Minerály a horniny. **3.1, 3.2**
Občianska výchova – Štát a právo. **1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.3, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4**
Etická výchova – Ekonomické hodnoty a etika. **1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1, 5.2, 6.1, 6.2, 6.3**
Etické poznanie. **1.1, 1.2, 2.1, 3.1, 3.2, 5.1, 5.2**
Informatika – Nebezpečenstvo na internete **1.2**
Práca s tabuľkami. **2.2**
Čítanie údajov z tabuľky a grafu. **3.4**
Anglický jazyk – Nezvyčajný deň. **5.1**
Sláva. **2.1, 3.2**
Európska únia. **3.4, 6.1, 6.2**
Nemecký jazyk – Móda, obliekanie. **3.3, 3.4**
Bývanie. **3.3, 3.4, 4.1, 4.2, 4.3, 6.2**
Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov. **3.3, 3.4**
Náboženská výchova – Mať alebo byť. **5.1**
Výchova umením – Vianoce: Projekt – Maľovaný sen Vianoc. **1.2, 1.3, 2.1, 2.5, 3.1, 3.3**
Deň Zeme: Projekt – Zem je len jedna. **1.1, 1.3, 2.2, 2.6, 3.1, 4.3, 4.4**

9. ročník

Matematika – Pravdepodobnosť, štatistika. **3.1, 3.2**
Slovenský jazyk a literatúra
Hľadáme odborníkov: Úradný list. **1.2**
Tlačenica v svete tlačív: Administratívny štýl. **3.4**
Drieme v tebe umelec? Kde, kedy a prečo vznikli peniaze? **1.1, 3.4**
V. Ferko, A. Ferko: Ako divé husi. **2.1**
Fyzika – Elektrická práca, elektrická energia. **3.3**
Elektrický príkon. **3.3**
Elektrické spotrebiče v domácnosti. **3.3**
Chémia – Lieky. **1.2**
Kozmetické prípravky. **1.2, 3.3**
Čistiace a pracie prostriedky. **3.3**
Dejepis – Medzivojnová Európa – Zápas o každodenný chlieb. **2.1, 3.1**

Svet po 2. svetovej vojne: Rozdelenie Európy. **1.1, 1.3**
Dejiny súčasnosti: Na ceste k Európskej únii. **1.1**
Európa v medzivojnovom období. **1.3, 2.1**

Geografia – Slovensko: Hospodárstvo. **1.1, 1.3, 1.4, 2.1, 2.3, 3.4, 6.1**

Občianska výchova – Ekonómia a ekonomika. **1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4**
Základné formy podnikania. **1.2, 3.4, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1, 5.2**
Peniaze a finančné inštitúcie v trhovej ekonomike. **1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2, 2.3, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1, 5.2, 6.1, 6.2, 6.3**

Etická výchova – Dôstojnosť a hodnota ľudskej osoby. **1.1, 1.3, 1.4, 2.1, 3.1, 3.2, 3.3, 5.1**
Radosť a optimizmus – objavovanie hodnôt. **1.1, 1.4, 2.1, 3.1, 3.3, 4.3, 5.2**

Informatika – Využitie internetu v informačnej spoločnosti. **3.4**

Anglický jazyk – Ako byť úspešný. **5.1, 5.2**
Zamestnanie. **2.1, 2.2, 2.3**
Dospievajúci a peniaze. **2., 2.2, 3.1, 3.2, 3.4, 4.3, 5.1**
Nákup a predaj. **3.1, 3.2, 3.3**
Predaj storočia. **5.2**

Nemecký jazyk – Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov. **3.3, 3.4**
Cestovanie - Riadenie rizika a poistenie. **6.2**
Prázdniny, cestujeme do Nemecka. **6.2**

Náboženská výchova – Pozvanie k zodpovednosti. **1.2, 5.1**
Požiadavka spravodlivosti, čestnosti a zodpovednosti. **1.2, 4.3, 5.1**

Metódy a formy práce vo vyučovaní finančnej gramotnosti

Heuristická metóda, situačné metódy, projektové vyučovanie, inscenačné metódy, diskusie a diskusné hry, didaktické hry, Brainstorming, myšlienková mapa...

XV. Učebné osnovy